

# ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült  
vasutak palotájában.  
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-  
Társaság.  
József főherceg-ut 22. sz.  
TELEFON-SZÁM: 151.

ELŐFIZETÉS  
HELYBEN:  
Egy évre ..... 24 korona.  
Három hónapra ..... 8 korona.  
Három hónapra ..... 2 k. 40 l.  
HATÁRIDŐK:  
6-hatásos petit sor egyszer 20 fill.  
minden következőnél 15 fillér.  
Nyitóléc sora 40 fillér.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:  
Stauber József.

Kedd, október 2.

## Mai számunk főbb közleményei:

**Vezércikk: Az orvosok.**  
**Zörög a haraszt.**  
**A kassai háború.**  
**Mangra Vazul székfoglalója.**  
**A félreértett pásztorlevél.**  
**Akinék a sah nem nyújtott kezet.**  
**Gyilkosság a Mihály-utcában.**  
**Véres parasztavargás.**  
**Elfogott betörő.**  
**Tárcza: Egy szobornál.** Irta: Szabolcska Mihály. **Az irgalmas nővér.** Fordította: Yvonne.  
**Csarnok: Az alligátor.** Irta: Vinter Ferenc.

## Az orvosok.

Budapest, október 1.

Sok szó esett az egész magyar sajtóban, de még több magán- és orvosi körökben amaz orvosi díjszabás felett, amely a belügyminiszter jóváhagyott a legutóbb.

Általános a vélemény, hogy a díjszabás annyira magas kulcs szerint van megállapítva, hogy azt rendes díjszabásul megadni lehetetlen s csupán csak pörös ügyekben fogja a bíró, mint minimumot megállapítani.

Köztudottan rosszul járt a főváros, hol pedig talán a legrosszabb az egész országban nagyvárosi viszonyok miatt, szüksége a szegény embernek az or-

vosra. A fővárosban u. i. egy orvosi látogatás minimuma 3 frt, azaz 6 korona, ez egy hónap alatt 180 frtra rug, a mit esetleg egy 1000 frtos vagy még kevesebb fizetéssel bíró hivatalnok lesz kénytelen kifizetni, a még kisebb existenciákról nem is beszélve, mert azok holmi orvosoltatási luxusról ne ábrándozzanak.

Az új orvosi díjszabás különben az orvos urak helyzetének javítása céljából jött létre, miután nálunk minden testület testületileg törekszik anyagi helyzetén javítani, holott az egész ország, egész társadalmunk oly szegény, hogy csakugyan a különböző testületek is belenyugodhának a közös nyomoruságba.

Mert különben is mit nyernek például az orvosok az új díjszabás írott malasztjával? Nemmit, sőt mivel 3 frtért vagy 5 frtért már a keresettebb orvosok, sőt tanárok is szívesen mennek egy-egy látogatásra, tehát sok esetben épen mellőzni fogják azokat a kisebb orvosokat, akiknek a helyzetén javítani kellett volna.

Az orvosok egyik főpanasza eddig az egyetek ellen volt, melyek szövetségi rendszerrel könnyítik az orvostartást, most ilyen szervezeteknek fokozott mértékben kell keletkezniök, mivel az új orvosi díjszabás mellett szegény ember másképp nem ekzisztálhat.

Ezt eltüntetni lehetetlen.

Maguk az orvosok érzik, hogy ez így lesz és szerte biztosítják házaikat, hogy a „minimumon“ alul a régi megegyezéssel is megelégszenek.

Valószínűleg a jövőben az élelmesebb dr. urak ezt tábláikra is ki fogják írni s lesz ami eddig nem volt: orvosi tanács leszállított árak mellett.

A belügyminiszterium már nem térhetett ki a díjszabás javítása alól, de az a díjszabás absolute nem egyezik meg a mi viszonyainkkal és nem fog használni az orvosoknak sem.

Általában az orvosi honorárium megállapítása szinte lehetetlen dolog, oda az volna szükséges, hogy az orvos magasabb hivatásának igazi magaslatán álljon s hogy azt a honoratő paciens is átérezze. Amaz ne abban lássa a gyógyítás jutalmát, a mit pénzben érte kap, emez pedig tisztességgel és zsugoriság nélkül adjon, a mennyit tehetsége csak megenged.

Epen ezért az ideális állapot az lenne, (bár tudjuk, hogy ez utópia) hogy a doktorok kara, mint az állam előkelő fizetett hivatalnokai önzetlenül és ambícióval — mint a bíró — gyógyítana szegényt, gazdagot egyaránt és egyforma lelkiismeretességgel.

## TÁRCZA.

### Egy szobornál.

A nagy-kőrösi Kossuth-szobor leleplezése alkalmából.

Az én apám szegény jobbágy-gyerek volt,  
Szó illet engem ennél a szobornál.  
A hol Kossuth áll: tünettek ez a hely  
Csak kegyeletes: — nekem oltár!  
Az ő nevét imádságomba szóni,  
Örökségképen hagyta rám apám...  
Ti csak vetkezétek, de engem Isten  
Megverne, ha holtig nem áldanám!

... de mégis  
... a szobor falán.  
... mi kettőn,  
... apam!  
... a mesét áhitattal,  
... voltak azok!  
... a szobor,  
... könyben ragyog!

Egy hőse volt, csodás, szent meséknek,  
Egy ragyogó tündökléses alak;  
Aki — csodák csodája — én előttem  
Még olyan mesésen nagy maradt.  
Sőt egyre nőtt! S fog nőni még, tudom jól,  
A fiam, unokám szívében.  
Még csakugyan mesévé vált egyszer,  
Valami törpebb kor szemében!

Kossuth Lajos, nemzetem Messása,  
Nem szobor tartanak fönn tégedet.  
Népedbe, melynek öntudatja lettél.

Olvadt át a te életed!  
Szívünket még tisztább tűz gyújtja lángra:  
Önkénytelen reád emlékezünk,  
S karunk a mig irtózik majd a lánczától:  
A te néped leszünk!

És nemzedékről nemzedékre élsz Te!  
És hívni fognak: hazaszeretetek;  
A szabadság bujdosó csillagának,  
Ki az utat jelölöd nemzetednek!  
— Kesergő honfi-nóták dallamában  
Sirsz majd velünk a szomorubb napokban...  
Ha elfásulnánk: ébresztőnk leszsz.  
Zászlónk: a harci viharokban!

Hirdesse más lángelméd ragyogását,  
A tudósok száz alakba,  
S zengő szavad csodálatos hatalmát,  
Mely egy világot bűvölt ámulatba!  
— Az én szívem úgy hadd lángoljon érted,  
Oh, nekem úgy légy mindörökké oltár:  
Mint a ki a népet öledbe vette,  
S az elnyomottak pártfogója voltál!

Egyenlőség, testvériség, szabadság,  
Ime: itt áll leghűbb apostolod!  
Fajszereget, hajthatlan férfi-jellem,  
Ime: diadal-oszlopod!  
S mi epigonok mértékül e multat,  
Mig mánkra fogni csak reszketve merjük:  
Szemünk e fénybe vész, s magyar nevünket  
Kossuth Lajosért büszkébben viseljük!

És ha veszélyben lesz majd a haza:  
Ne féljétek, Kossuth fog még „üzenni“.

Az lesz az ünnep! Megmozdul az ország.  
Látom a tábor egybeseregelni!  
Megmozdul (egy emléktől) a göröngy is  
S gyermekek, aggok állnak csatarendbe,  
Ugy, ugy veressipkások, csak előre  
Sohsem fogy el a Kossuth regementje.

Oh, tüdőrege-szinü nagy idők ti,  
S te legnagyobb alakja az időknek,  
Ti vagytok a mi eltett dicsőségünk,  
Magvai a jövőnek!  
— Minek törtél Petőfi lantja össze?  
Te tudnál itt méltó dalt mondani...  
En nem tudok, csak némán leborulni,  
Csak őket áldani!!

Szabolcska Mihály.

### Az irgalmas nővér.

Franziából: Yvonne.

Ime, hogyan történt a dolog és miért élek  
távol a világtól, a vidék e rejtett zugában és  
mindenkorra boldogan...

Amikor találkoztam ez asszonnyal, elhagyott valék, életem cél nélküli és boldogtalan. Rosszul éltem volt: örömeimben nem volt büszkeség, fájdalmaimban semmi méltóság. Ifjúkorom elröppent. Nem volt hitem. Semmi reményem többé. Csak vonszoltam magamat az életem át, mely undorral töltött el, és mégsem volt bátorságom a halált óhajtani. Negyven éves koromban halovány, szomorú aggastyán voltam.

Egy napon, ama családok egyikénél, kiket még meglátogattam, egy nővel találkozám kit

## POLITIKAI HIREK.

A nagyváradi és jászberényi beszámolók. Szabadpárti képviselők között kíváncsi érdeklődés tárgya volt az utóbbi napokban, hogy vajon miként vélekedik maga a párt vezére, Széll Kálmán miniszterelnök, a Nagyváradon és Jászberényben elhangzott beszámolókról? Ez iránt való kérdezősködésekre a következő, fölülte érdekes választ adta a párt egyik kiváló tagja, aki közel áll a miniszterelnökhöz:

Elteltek a mellékes körülményektől, a szűkszavú nagyváradi üdvözlő sürgönytől és Szentiványi bőbeszédű banket-elszólásától, amelyek nem érinthették kellemesen a miniszterelnököt, magának a két beszámolónak egészben véve concilians hangja és közelebb hozó, nem pedig szétválasztó tendenciája a miniszterelnöknek elismerésével és kifejezett helyesléssel találkozott. Volt azonban mind a két beszámolóban egy-egy — és pedig sarkalatos — pont, amelyek kellemetlenül érintették a miniszterelnököt. Tisza Kálmán beszédében az a pont, melyben a kormány iránt való bizalmát föltételelesen, vagyis addig helyezi kilatásba, amíg az általa helyesnek vallott elveket követi és magának ismeri a kormány is. A politikai bizalomnak illetlen föltétele volt természetesen és önként értetődő dolog ugyan, de a Tisza beszédén átvonuló kihagyozása ennek a föltételeességnek a miniszterelnök vélekedése szerint még sem volt ezuttal helyén.

Még kellemetlenebb hatással volt a miniszterelnökre a jászberényi beszámolónak az a passzusa, amelyben azt kívánja, hogy „a kormány tényleg vezessen” és mintegy odakiáltja a kormánynak, hogy „tégyszantán és határozottan.” A miniszterelnök eme részéből a beszámolónak kritikát, nézete szerint nem igazságos kritikáját olvasta ki saját kormányzati politikájának. Epen Apponyi gróf az, akitől legkevesebbet várta volna eddigi miniszterelnöki és pártvezéri működésének illetlen megítélését!

## Zörög a haraszt.

Arad, október 1.

Hogy van az, hogy mindenki azt mondja től és mi a vagyunk a képviselőkről be-

A kongresszusokból a szempontból bírálják, hogy mily színezetű zászlók bontakoznak ki a tárgyalások szelleméből, a beszámolókat országos érdeklődés előzi és követi, a fős-

pánok székét mozgatni kezdik, a képviselők szeretni igyekeznek választóikat s a választók kezdik drágán és nehezen adni viszontszeretüket.

A kiknek reumas a csontjuk s meg tudják jósolni a közelgő időváltozásokat, oda nyilatkoznak, hogy az általános érzetnek ez az akut megnyilatkozása feltétlenül jelent valamit.

Valami szellő mozgatja a harasztot, különben nem zörögne.

Vagy viszont: ha magától zörög is a haraszt, ez a zörgés maga felkelti az alvó szellőt s a meginduló széláram mozgásba hoz minden vitorlát.

Ugy lehet jellemezni a helyzetet, hogy az ország közönségére ráérett a választás. Tul akar esni rajta. A kormány ma még azon az állásponton van, mint a rendes családjánya, a ki azt mondja: nem érkezett még el az ebéd ideje, várjatok gyermekek. Az ebéd ideje jövő év őszén érkezik el. De ha egyszer látja, hogy a gyermekek folyton jobban zajonganak és egyéb se foglalja el őket, mint az ebéd beszéde: hát eléjök rakja, a mi je van. Így tesz a jó mama is az életben.

És fel lesz terítve a nemzeti nagy asztal. Lesznek rajta elvek és nyelvek. Mindenféle szószban. A nemzet fiait azt se tudják hirtelében, mit válaszszanak, — mert sok függ az anyagtól és sok függ a tálalástól.

Lesz, a ki nagy urakkal akar egy tából cseresznyét. Lesz, a ki csak kenyeret kér, de azt eleget és azt épp oly egyszerűen, mint hangosan kéri. Az a ki a tálat, maga részint illúzió. A ki elhibázza a tálalást: magának vessen, mert őt esztendeig kell beérnie azzal, a mit most kiválaszt.

Nagy keveredés lesz ezen az országos társaságban, mert mindenféle salátával, gombákkal és cifrasággal, hogy sok azt sem tudja, mit eszik és éppen nem azt eszi, a mit enni akart. Szóval sok bűvészi fogással adják fel a fogásokat s örülhet, — a ki véletlen kapásra jó fogást csinál mégis.

Szende nyugalommal várja be a jó fiu, a haza jó fia az időt, midőn megtudja választ-

házban semmi előre nem látott dolog sem fordul elő, nincs felelősség, nincs izgalom. A beteg, ott, egy szám, egy körlet, ismeretlen; míg másutt mindenki jobban megőrzi egyéniségét, és igazi érintkezés az emberekkel csupán saját milieujukban lehetséges...

... Egy este, júliusban, Compiègne-ben hol éppen tartózkodám, a híres állatszédítő, Louzet, hívására jöttem értem. Az orvos, ki barátom volt, és akinek el kellett távoznia, hagyta meg címemet. Megérkezem a barakba és ott találok az ágyon a négert, Fanfullát, ki a vadmacska megbézt az egész mellkas, ki volt tépve, az ütőerek szabadon feküdtek, szóval nem jelentéktelen sebek. Munkához fogok, megmagyarázván Louzet-nek, hogy, ha a karom egy centiméterrel mélybbre hatol vala, elkerülhetetlenül halált okozott volna. Egyedül valék az állatszédítővel. Fülembé sugja: „Azt hiszi, hogy nyomorék marad? A mozdulat, mely feleletemet fejezte ki, nem volt bátorító. Ekkor meglök könyökével és egy szemhunyorgatással késemre mutat, mintha azt akarná mondani, hogy jobb volna végezni vele. Szegény Fanfulla! mindennek dacára felgyógyult.

Igen, különös dolgokat láttam. Soha sem fogok elfelejteni egy spanyol hamis fűrtü hárfásnót; segédkeztem neki, mikor gyermekeinek életet adott. Két gyönyörű ikertestvér! És rögtön fel akart kelni, kérvén engem, hogy viseljem gondját az apróságoknak, míg ő a szomszéd barakba megy elhívni atyjukat, hogy nézze meg, milyen szépek. Természetesen megmagyarázom neki, hogy ez nem lehetséges és majd én magam viszem férjének a hírt. Találja ki feleletét: Nem, nem, nem Ön, nem

totta nevét, azért t., a kit részére kiválasztottak, hogy ő bevállalja a haza házába.

Azok a vásott, rossz gyermekek, kik már is nyugtalankodnak és országsszerte mozgolódnak, csörgetik a kanalakat és bontogatják a kis lobogókat: majd megbánják, hogy nem tudnak türelemmel várni, míg a mama szól és eléjök köti pártedit.

Majd az övékre nem lesz váhimezve, hogy a „Lapa kedvence” és majd mikor a többiek, a jó fiuk, szépen kezeltfogva mennek párosával egy-egy tanítóba si vezetése alatt az ünnepi aktus disztermebe, ők meg verekednek, lármáznak, — majd akkor mindenki azt mondja rólok, hogy juj be rossz fiúk ezek.

És nem fognak együtt mekelni a többiekkel a diszteremben és amit az el vesztenek, azt csak maguknak köszönhetik.

No, de ez még messze van, ha most bor idején ősi szokás szerint megmozdul is a magyar vér és pezsgésében többet beszél a kelleténél: a fagyos tél alatt magába szállhat mire rügyeit bontogatni kezdi a kikelet, egészen másra ébredhet, mint ami gondolattal elaludt.

Egyelőre tehát kívánjunk mindenkinek — szép álmokat. (Y.)

## A kínai háború.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 1.

A megtorlás komédiájában már a kifejlés felé halad a világ, anélkül azonban, hogy abban a drámai komolyság megmaradjon. A sürgönyök egymással ellentmondó és ellentétes tünnek, hogy a megsértett Európa elégtételt kap és eszerint a harezias hangulat végleg lefogy, majd pedig olyan látszata van a dolognak, hogy Kína részéről csak szemfényvesztés minden és nem marad más hátra, mint Waldensee vezérlete mellett a Kína elleni irtóháborút megindítani.

Ma olyképp áll a helyzet, hogy a kínai császár szigorúan akarja büntetni mind azokat, akik a boxerek ügyét pártolták és előmozdították. Rang és hivatalvesztés-

On; nagyon jól ismerem őt... és Onnek nagyon szép szemei vannak!...

Lassanként, amint a napok multak, Jeanne kezdett bizalmasabban beszélgetni velem. A különféle kor esetek, ápolónői emlékei után a nő értékesebb nyilatkozatai következtek: hogy miként gondol az erkölcsi bajokat, enyhíté a láthatatlan, mély fájdalmakat.

És néha, az izgalom hevében, elfeledé szerénységét és majdnem büszkén mondá:

Inspekciós körutamban, a kórházban járkálva, mind ez emberek között, kik ismeretlenek voltak nekem, sorban elhelyezve fehér ágyaikban a sötét teremben, megállék lámpással ott, hol egy sötét, egy jajszó, egy hörgés hallatszott. Megkönyítém az olyan lények utolsó óráját, kiket nem láttam soha, kikről nem tudtam semmit és soha sem fogok tudni semmit. Amint utolsó pillanataik segélykiáltását hallám, barátinójuk, testvérük anyjuk... Ez ézés ösztönszerű, akaratlan és mindenható volna. Olyan sok vágyat enyhíték, melyeket mindjárt kitaláltam. Aztán nem emlékezem többé, hogy mi következtem. Lát hatja, hogy nincs semmi érdemem.

Látván-e vidámságot, a szerelem és forró örömet, melylyel a nyomorúságot gondoló, mindenkit megajándékozott gyöngédségével, mindenkire pazarlva önfeláldozását, kezdém irigyelni ez asszonyt. Megértém, hogy ezen könyörű letesség vigasztalással, menhelylyé válik némely lelkeknek és merészkedtem óhajtani, hogy e könyörűletességet önmagam is gyakorolhassam. Megmondám neki egy nap! Mosolygott, meg tartván komolyan elhatározomat. Behatárta a többi ismétlem kérésemet, emlékeztetvén,

Jeanne-nak hívtak. Körülbelül 35 éves lehetett. Nagy, barna volt, finom arccal nagyon szelid tekintettel és jóságos mosolylyal. De szeméből néha egy fájdalomtól megtört lélek sugárzott ki.

Csak néhány távoli rokona vala. Barátokat nem ismert. Egy nagyon kicsi lakást foglalt el a rue Vaneau ötödik emeletén. Egy öreg asszony szolgálta ki csak. A szegények látogatásával és a betegek gondozásával foglalkozott. Nem volt diplomás betegápolónő. De az orvosok ismerték és meghagyták nyomorultjait. A sebészeti klinikán gyakorolta magát önkéntes bennlakó betegápolónő volt és tudta kezelni a kést.

Egy hírneves tanár nyilatkozván felőle így szólt: nemcsak tudással bir, hanem a minék több hasznát veszi, ösztönrel, gyakorlattal, a „chic” művészetével. Elbeszéltem néhányat élményei közül és megkapott ha lány zöngésű hangján részletez a sebek véres rémeit, a tudomány győzedelmes küzdelmét a halál ellen, és a sebészet háboruját, melyben az életmentő kés villámai cikáznak.

Eleinte vonakodott, nem akart nyilatkozni, röstelte jótéteményeit. De lassankint, rokonszenvem, rosszul palástolt csodálatom meghatótták... beszélt:

— Lássa, uram, nincsen semmi érdemem. Fanyar gyönyörűséget talállok abban, ha fáradtságomat és időmet az emberi fájdalmak enyhítésére használhatom. Alapjában, önző vagyok... A jutalom idővel megijó... Es mennyi különös érzés! Igaz, hogy nem keresem azokat. De nem is kerülhetem el. A kór-

ről beszél a Tayenfui ediktum, de hogy az illető bűnösök nem fognak-e más és talán előkelőbb vagy jobban dotált hivatalokat cserébe nyerni, arról nem szól a tudósítás.

Távirataink következőkben világítják meg a mai helyzetet.

London, október 1.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Pekingből 27-iki kelettel: *Rockhill* amerikai diplomáciai ügyvivő lovasság fedezete alatt Tiencinbe utazott. Később Nankingba utazik és ellátogat a *Jangce* völgyébe, hogy ott a helyzetet tanulmányozza. *Rockhill* azt a tanácsot akarja adni az alkirályoknak, hogy a császári kormányt nyomatékosan szólítsák fel, hogy az udvar térjen vissza Pekingbe.

London, október 1.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Tiencinből 28-iki kelettel: *Gaselee* tábornok ma reggel ideérkezett és *Waldersee* gróf meglátogatása után Takuba megy, a hol meglátogatja *Seymour* tengernagyot. Mihelyt onnan visszatér, a szövetséges hadak parancsnokai értekezletet tartanak. Tegnap este a németek *Waldersee* gróf tiszteletére fátylasmenetet és nagy takarodót rendeztek.

Berlin, október 1.

A Wolff-ügynökség jelenti Shanghaiból tegnapi: Itt közzétettek egy Tayenfuban e hó 25-én kelt császári ediktumot, mely sok közvilárral azt mondja, hogy a trón ártatlan a helyzetben, melyet az idézett elő, hogy a hercegek és az udvari méltóságok pártolták a bozereket. Azokat tehát meg kell büntetni. A vétkes hercegek közt felsorolják *Huangtai*, *Heun* és *Tpo-Hing* elsőrangú hercegeket, akik rangjuktól és hivataluktól megfosztatnak. *Tuan má-drangú herceg szintén elveszti összes hivatalát és járandóságait* és szigorú megbüntetés végett átadatik az udvari bíróságnak. Továbbá *Caj-Lau* másodrangú herceg és *Inigmio*, a cenzurátus alelnöke, szintén megbüntetésre lesznek. *Hau-Su-Hiaut*, az igazságügyminisztérium elnökének nagytitkárát, szintén a cenzurátus miniszterei utasítatnak, hogy büntetést hozzanak javaslatba intő példaul.

hogy nekem e földön semmi kötelességem, hogy engem nem szeret senki; óhajtanám, hogy egy nemes és kényes feladatot bizzon reám, egy boldogtalant, akin segíthetnék, egy elhagyottat, kit magamhoz venném... És az ő mondatát ismétlém: „Nincs semmi érdemem.” Saját meglepésemre tenném.

Sokáig habozott, nem bízott bennem. Végre napok, hetek múltán, úgy látszik, mintha megváltoztatná nézetét, komolyan nézett rám és mondá:

Nos! jól van, legyen. Hallgasson reám. Ismerek egy gyermeket, egy tíz éves fiút, ki egyedül áll a világban; valaki, aki nincs többé, arra kért, hogy örököljem fölőtte, tőlem telhetőleg! Anyagi javak biztosítva vannak részére. Benlakó egy kollégiumban... De én más életet óhajtottam volna részére, egyénibbet több szeretettel — vezetőt, védőt, barátot óhajtottam volna számára. — Akar-e neki mind ez lenni... Akarja-e magához venni, szeretni, embert nevelni belőle?... Feleljen... Kezet nyujtottam neki és igent mondtam. Abban állapotban volt meg, hogy Jeanne a következő napon bemutatja nekem pártfogoltamat, *Pierre Lacroix*-t. De e napon azt jelenté nekem Jeanne, hogy *Pierre* beteg. Várom kellett. Azután újra elhivatott és ezt mondá: „A gyermek nincs jobban, valami csunya dolog keletkezett a hátszárán. Fejjel kell azt vágatni. Hétfőn reggel fogják megoperálni az *avenue Bugeaud* házában. Jöjjön oda. Mindjárt megkezdheti működtetését. Látni fogja, mint szenved az, a kit szeretni akar.”

(Vége következik.)

Berlin, október 1.

Egy takui távirat szerint az orosz, francia és amerikai tábornokok nem akarnak alkalmazkodni a *Waldersee* megérkezésével teremtett helyzethez. Csupán a harcstéren akarják elismerni parancsnokságát.

London, október 1.

Azon brüsszeli jelentést, hogy a belga misszió vezetőjét, *Five főhadnagyot kíséretével együtt meggyilkolták*. *Five*, ki Lipót belga király megbízottja volt, a kínai császárnő árulásának esett áldozatul.

Bécs, október 1.

A *Neues Wiener Journal* egyik munkatársának alkalmá volt a párisi kínai követség egyik tagjával beszélgetni és ez alkalommal a kínai diplomata többek között két érdekes epizódot mesélt el, mely a párisi követtel és annak feleségével, aki amerikai származású, esett meg.

E szerint *Jü-Keng* lord követ pár nap előtt Pekingből levelet kapott, melyben arról értesítették, hogy egy ifjúkori barátját és bizalmasát Pekingben, az európaiak iránt több ízben kimutatott rokonszenve miatt fölakasztották.

*Jü-Keng* lordot a hír lesújtotta és szívből gyászolta barátját. A követ fájdalmában annyira ment, hogy szobáját azóta el sem hagyta és titkárai sem látták őt.

*Jü-Keng* neje tegnap látogatást tett egy arisztokrata hölgnél. Midőn a szalonba lépett, itt egy idősebb, gyászba öltözött hölgy jött elé és e szavakkal:

— Ez az a hölgy, aki fiamat megölte — s elhagyta a termet.

*Jü-Keng* asszony meglepetve hallotta, hogy a hölgy a francia arisztokrácia egyik előkelősége volt, kinek fia Peking követségének védelme alatt esett el. Fájdalmában a hölgy az ártatlan nőt akart boszút állani. A jelenet kínos feltűnést keltett Párisban.

## TÁVIRATOK.

A király Bécsben.

Bécs, október 1. A király ma reggel visszaérkezett Görcezből és Schönbrunba ment. Körber miniszterelnök szintén visszajött Görcezből.

Az angol hadsereg főparancsnoka.

London, október 1. Hivatalosan közlik, hogy *Roberts* lordot az angol hadsereg főparancsnokává nevezték ki *Wolseley* lord helyébe.

## Mangra Vazul székfoglalója.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Nagyvárad, október 1.

A nagyváradai gör. keleti egyház új püspöki vikáriusa: *Mangra Vazul*, a román tulzók ismert vezérfia, — mint arról már röviden megemlékeztünk — szombaton foglalta el véglegesen új székhelyét, tegnap vette át a nagyváradai gör. keleti egyház vezetését.

Ez alkalomból hívei, világiak úgy, mint az egyháziak, ünnepséget rendeztek az új püspöki helynök tiszteletére.

Szombat délelőtt 9 óra 32 perczkor érkezett *Mangra Vazul Aradról* Nagyváradra, hogy új székhelyén véglegesen letelepedjék.

Nagyszámu kíséret társaságában jött az új helynök Nagyváradra, ott voltak: *Oncu Miklós dr.*, a „Viktória” igazgatója, *Trutia Péter* ügyvéd, *Lázár György*, *Suciu János dr.*, *Petrovits, Velics Mihály* aradmegyei ügyvédek, *Russu Sirianu* román lapszerkesztő, *Pável, Miu-*

*lescu esperes*, *Szerb Geraszim* belinczi esperes, *Lázár Gábor* székudvari lelkész stb.

Az állomásnál a nagyváradai gör. keleti egyház küldöttsége várta az érkező püspöki helynököt. A vonat megérkezésekor hangos „setreaska”-ba törtek ki az összegyűlt hívek, majd a kiszállásnál a szentszék nevében *Gróza János* szentszéki ülnök üdvözölte az új egyházfőt rövid beszédben.

Az üdvözlő szavakra *Mangra Vazul* meghatva válaszolt. Megköszönve a szíves fogadtatást, ígerte híveinek, hogy a haza és az egyház törvényei szerint fogja vezetni egyházának ügyeit, ez lesz az ő programja.

Lelkes éljenzéssel fogadták a vikárius beszédét, mely után hosszú kocsisorban behajtatnak a szentszék uri-utcza házába. Itt sokan várták a beiktatott új vikáriust, kit a hívek nevében az egyház veterán tagja: *Lázár Tivadar* szentszéki ügyész fogadta pár lelkes szóban, melyben biztosította őt a hívek ragaszkodásáról és szeretetéről.

*Mangra Vazul* válasza után az új helynök letelepítése alkalmából házszentelés volt a szokásos vallási czeremóniákkal.

Majd a vikárius, mint házigazda, híveit gazdag villásreggelivel vendégelte meg új lakásában. Délben pedig gazdag banketre gyűltek össze a hívek a *Zöldfa* szálló éttermében, melyen az egyház világi és papi előjárósága, az egyházkerület összes lelkészei s a nép közül is mintegy százan vettek részt. Az ebéden *Mangra Vazul Aradról* jött kíséretével együtt vett részt. A diszebeden lelkes hangulat uralkodott. Tósztok is hangzottak, legtöbbször természetesen az új egyházfő egészségére.

Az első pohárköszöntőt *Gróza János* szentszéki előadó ülnök mondta el, melyben az el távozott egyházfőjüket, az aradi püspökké megválasztott *Goldis Jánost* éltette nagy lelkesedés közepette.

*Horváth Endre* nagyvárad-velencei plébános új főnökük, *Mangra Vazul* egészségéért üritette poharát.

*Diamandi Miklós* az aradi vendégeket éltette.

*Oncu Miklós dr.* az összes vendégek nevében beszélt. Éltette *Mangra Vazult*, sok szerencsét kívánva neki új és diszes állásában.

*Mangra Vazul* a köszöntőkre válaszolva szép beszédet tartott, melyben a délelött elmondott programját ismételte és fejtette ki. Nemcsak ő fogja azokat betartani, hanem követelni fogja híveitől, az egész papságtól is.

Ebéd után a társaság nagy részének kíséretével *Mangra Vazul* kocsin kiment Püspökfürdőbe.

## Gyilkosság a Mihály-utcában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 1.

Nemrégiben, mikor a *Mallár Lajos* meggyilkolásáról irtunk, konstatáltuk, hogy évek teltek el Aradon anélkül, hogy gyilkosság történt volna. Azóta megváltozott a dolog s a sűrűn előforduló gyilkosságoknak egész sora szaporította Arad bűnkronikáját. Tegnap ismét gyilkosság történt, melynek áldozata *Todorovits Demeter* vaggongyári munkás.

A gyilkosság részletei a következők:

*Muszkán Pál* Mihály-utczai korcsmájában mulatott a vasárnapra virradó éjjel *Todorovits* társaival, többek között *Szerendán Jánossal* és *Risztin Illéssel*. A mulatozásból dulakodás támadt és *Todorovits* verekedésbe keveredett *Szerendán*nal. Mikor szétvál szolták őket, *Szerendán* haza szaladt *baltáért*.

A két verekedő azután az utcán találkozott. *Szerendán*nak *Risztin* is segített s ketten

megbirtak Todorovicscsal, ki fején több fejszecsapással eszméletlenül maradt a földön. A cizkosok otthagyták a véresfejű embert, ki később magához tért és haza tántorgott.

Felesége talált rá reggel 4 órakor. A folyosón feküdt Todorovics s az asszony, ki azt hitte, hogy részeg, párnát hozott ki s férje feje alá tette. Azután a piacra ment s mikor hazatért, az urát még mindig a folyosón fekve találta. Mikor költögetésre nem akart felébredni, egy öreg asszony segítségével bevitte az ágyba.

Elérkezett az ebéd ideje s a türelmét vesztett asszony erősen megrázta az urát, hogy keljen fel. Rémülten látta ekkor, hogy az ágyban fekvő ember meg van halva.

Az eset hírére a rendőség megindította a vizsgálatot. Berecz Ferencz rendőrhadnagy jelent meg a háznál Ötvös Dániel dr. kerületi orvossal. Konstatálták, hogy Todorovics halálát a fejére kapott ütések, illetve az ebből származó agyrázkódás okozta.

Hamarosan rájöttek, hogy nonnan származnak ezek az ütések s Szerendán Jánost és Risztin Illést letartóztatták. Mindkettő fiatal legény. Beismerik, hogy Todorovicsot megverték, de tagadják azt, hogy a miatt halt volna meg.

Greén Nándor alkapitány vezette tovább a bűnügyi nyomozatot s az ügyet már át is adta a törvényszéknek. Todorovics holttestét ma felboncolták.

## SZINHÁZ ES IRODALOM.

### A színház műsora:

Kedd: A cifra nyomoruság, színmű. (Páros bérlet.)  
 Szerda: Kuruczfurfang, népszínmű. (Páratla bérlet.)  
 Csütörtök: Kis szökevény, operette. (Páros bérlet.)  
 Péntek: Kis szökevény, operette. (Páratlan bérlet.)  
 Szombat: Aranylakodalom, színmű. (Páros bérlet.)

### Az egér.

— Október 1. —

A mult évadban többször volt alkalmunk megemlékezni arról, hogy a rendelkezésre álló erők nem lesznek úgy kiaknázva és foglalkoztatva, mint azt egyesek hivatottsága és tehetsége megkívánna. Különösen Harmath Józsaát illetőleg megjegyztük, hogy az operettekben való szerepeltetése nem helyes és nagyon kárót oly szerepkörbe belétkényszeríteni, melyben csak közepes sikert tud aratni, míg ellenben a naiv leánykák szerepkörében határozottan nagy siker kísérné felléptetését. Amit akkor kértünk az igazgatóságtól, azt most kaptuk meg és Harmath Józsaának Moisand Márhában végre alkalma nyílt beigazolni, hogy amit róla feltételeztünk, az tényleg be is vált. Kedvessége, szép és csengő organuma, természetes gyermeksége, lelkének finom és tiszta naivitása megnyilatkozhatott a maga teljességében. Ertelmesen, szépen, pointírozva beszél minden affectió nélkül; a színpadon pedig otthonosan jár-kél és nem keresi az indokolatlan feltűnést, egyszóval Moisand Mártha volt eleitől végig. Ha volt valami, ami a bírálókat kihívhatta ellene, az csak a felesleges parókák alkalmazása volt. Miért kellett az az egyetlen hajzat, mely csak megrontotta természetes bájait?

Moisandné szerepében Bácsné kedvességével és finomságával tudott hatni, a salon tisztas urnője benne hamisítatlan képviselőre talált, aki megeleveníti a francia salont és hiven emlékeztet annak előkelő tónusára és szokásaira. A párisi jourok tipikus két alakját hiven játszotta Turchányi Olga és Angyal Ilka. Az előbbi, mint Pepa elevenen és sok chikkel jellemezte a férjvadász hölgyet és sok derültséget tudott kelteni vetélytársa neveltségével tételében és saját édes énjének felmagasztalásában. Angyal Ilka, mint Hermin báróné, a szentimentalizmus neveltségét, a poezis bohóságát, az asszonyi hűség és kaczeróság félszégét ter-

mészetességgel tudta jellemezni. Mindkettőt a közönség nyílt színen is megtapsolta.

Kalocsa Róza végre oly szerephez jutott Clotild grófnőben, mely sok alkalmat adott intelligens felfogásának kimutatására. Részletesen dolgozta ki szerepét és minden szaván, minden mozdulatán meglátszott, hogy teljesen beleélte magát a grófné jellemébe és érzelme-világába.

Az egyetlen férfi szerepet, Simiers Max híres szerepét László játszotta. László több ízben megmutatta, hogy gondolkodó színész, de mai szerepében kevesebb gondot fordított az alakítandó egyén megfigyelésére. Már külsejében, kinézésében rosszul fogta fel Maxot. Max csinos ember, elegáns ember, a párisi vivór mintaképe, a francia gavallér eredeti típusa. László pedig inkább egy uradalmi gyzalatiszt volt, vagy bozontos nagy bajuszával valami szabadságot húsár-ormesterhez hasonlított. Es még valami rustikus származást mutatott. Ez a valami pedig az, ami a valódi világfinál ki van zárva, hogy tudniillik hölgytársaságban folyton a bajuszát pödri és kezeivel majd a nadrág, majd a kabátzsebben motoszkál. Ezek-től eltekintve alakítása elfogadható volt.

Carolus.

— Vasárnapi előadások. Az első vasárnap nem mutatta a nézőhelyen azt a képet, melyre rendes körülmények között biztosan számítani lehetett. A szokatlan meleg időjárás nem csábítja a közönséget a színház fuladt levegőjébe és addig nem is változik ez a helyzet, míg az őszi hűs szellő le nem nyomja a temperatúrát. Délután a Baba került színre meglehetősen jó előadásban. A régi szereposztás ismét bevált és Fenyéri, ki mint Hilarius mester új volt, jó ízűen töltötte be a különben is hálás szerepet. Este Viola rémitgetett a színpadon. A czimszerepben Molnár határozottan sikerült alakítást mutatott. Mellette Érczkövy szép énekével tűnt ki. A többiek jó játékkal hozzájárultak a darab sikeréhez. A rendezésben apróbb akadályok merültek fel, melyek azonban kis iparkodással a jövőre nézve kikerülhetők lesznek.

\* Az idei bérlet elég jól sikerült, nem lehet ellene panasza az igazgatónak. Gonda László pénztáros buzgókodása 44,940 korona bérletet hozott össze. Tekintve azt, hogy a bérelni szokott közönségből sokan még nincsenek itthon, szüret utánra 3—4000 koronával még várható a bérlet növedéke.

\* Rédei Szidi betegsége folytán a legközelebb színre kerülő Kuruczfurfangban szerep változás áll be, amennyiben az ifju menyasszony szerepét Parlagi Kornélia fogja betölteni. Az elszerződött Gáthi szerepében pedig Palágyi fog fellépni.

\* A cifranyomoruságból serényen folynak a próbák. Ebben a darabban mutatkozik be Mádi Simi szerepében Rubos Árpád, az ujonnan szerződött maturburs.

\* Schratt Katalin levele. Röviden már említettük, hogy Schratt Katalin, a bécsi Burgszínház művésznője, ki diadalai színhelyétől megválí, levelet intézett Singer Vilmoshoz, a Neues Wiener Tagblatt szerkesztőjéhez. A levélben távozásának okául a következőket mondja:

Hogy miért távoztam a Burg-színházról? Semmi sem egyszerűbb ennél! Mert két esztendő óta egyáltalán nem éreztem jól magamat benne s mert azt gondoltam: meg nem fér már művészi multammal és méltóságommal, hogy olyan elbánást tőrjek, a melyet igazságtalannak és méltatlannak itéltem; mert ép oly kevéssé akartam továbbra is szemtanuja lenni annak, hogyan károsíttatnak meg szegény és védetlen társaim és társnőim a legkiméletlenebb módon anyagi existenciájukban. Ha különben is okom volna reá, hogy boldognak valljam magamat, azt mondhatnám, rendkívül boldog vagyok, hogy nem vagyok kénytelen tűrni a méltatlan bánásmódot. Elhatározásomat, hogy a jelenlegi állapotok következtében odahagytam a Burg-színházat, társaim és társnőim javarésze bizonyára könnyen megérti és helyesli is.

Lemondásomat önként adtam be. Megkisé-

relték a legsürgetőbb módon, hogy lemondásom visszaszívására birjanak és minden lehető „diplomatai“ fogást felhasználtak arra, hogy panaszaikat tárgyat megkerüljék. Minthogy azonban sima beszéddel el nem kábitatom magamat, hanem tényeket kívánok, a melyekből nyilvánvalóan kitűnjék, hogy kedvező értelemben való javulás következik, megyek a magam útján, a mint sejttem, hogy ezek a tények nem akarnak előkerülni. Elvégre a Burg-színház nem az egyedüli színpad, melyen a színjátszó-művészet érvényesülhet. Contre coeur az kénytelen csak színházánál maradni, a ki, sajnos, nem tehet másként. Én nem voltam kénytelen a maradással, hanem mentem.

Hogy vajon mikor megyek Bécsbe s hogy egyáltalán visszamegyek-e? azt most, a mikor magam se tudom még, hova menjek, hogy kigyógyuljak idegességomból, meg nem mondhatom. Ha állapotom nemsokára jobbra fordul, akkor — nemsokára; ha makacskodik, úgy — később. Ha a szerencse kezemre járna, hogy valami nagy művészi feladat jutna osztályrészemül, minden erőmet összeszedném, hogy meg tudjak felelni neki; az a meggyőződésöm t. i., hogy az akarat az, a mi leginkább meggyógyítja az idegességet; de vajon reménykedhetem-e a szerencse ilyen kedvezésében?

Ha úgy gondolja, hogy a mit elmondottam, érdekes, nem bánom, ha közlése is! Hadd lássa belőle sok barátom, hogy semmi okuk a túlzott aggodalomra, — ellenségeim pedig, hogy semmi okuk a tulságos örömré.

Schratt Katalin.

\* Az egyház kedvéért. Párisból jelentik, hogy Bourget Pál összes műveinek új kiadásán dolgozik. Féval Pál példájára kiakarja hagyni műveiből azon részeket, melyek a katolikus egyház alaptételeivel nem egyeznek meg. A Mensonges, Disciple, Crime d'amour szerzőjének mindenesetre nehezére fog esni e munka, és áldozatot kell majd hoznia, ha tervét lelkiismeretesen akarja keresztülvinni.

## A félreértett pásztorlevél

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 1.

Firczak Gyula munkácsi gör. kath. püspök ellen bizonyos lapokban támadás folyik. Ellenfelei azért támadták meg, mivel egy, még eddig nyilvánossá nem lett pásztorlevelében egész egyházmegyéje gör. kath. népességét (tehát a magyarokat is) ruténeknek nevezi. Most kiteszik, hogy ez nem igaz. Firczak püspöknek itt aug. 26-án kelt pásztorleveléről van szó, melynek 6. pontja szó szerint a következő:

„Hogy a hitoktatást úgy a rutén, mint a magyar vidéken egyöntetűvé tegyem, megbiztam Mikita Sándor dr. kanonokot, hogy a Kutka-féle katekizmus anyagát kis, közép-és nagy kátéra fölosztva, dolgozza át és egyúttal magyar nyelvre is fordítsa le: ezen munkálatból ez ideig megjelent a kis-katé rutén és magyar nyelven, melyet én ez évi február 21-én 1262. szám alatt jóváhagytam és egyházmegyém népiskoláira nézve kötelezővé tettem.“

Látnivaló, hogy Firczak püspök ellenfelei egy czélzatosan megcsonkított szövegnek támaszkodnak. A hazafias pásztorlevelnek egyébiránt egy másik tétele csakugyan egyedül a rutén népesség nevelésével foglalkozik, de éppen ez a tétel bizonyítja legjobban Firczak hazafias intenczióját. Ime a tétel:

„Hogy rutén népünknek nevelése czélirányos és áldásdus legyen, jelzem, hogy annak vallásérkölcösnek és hazafiasnak kell lennie. Hitvallás nélkül ugyanis inog az egész nevelési rendszer; hazafiság nélkül pedig a hazához való törhetetlen ragaszkodás az alkotmánytisztelést és az apostoli király iránti hűség nem nyerne a nevelésben képző jellegét.“

Hogy *Wlassics* kultuszminiszter erre a pásztorlevélre Firczak püspöknek meleg hangon levelet irt, az éppen annyira érthető, mint értelmetlen az, hogy a munkácsi lelkes püspököt személyére nézve hogyan lehetett az „ingadozó“ hazafiak közé sorozni?

Egyébként a Firczak Gyula püspök személye ellen emelt vádakra nézve a gör. kath. magyarok országos bizottságától a következő nyilatkozatot kaptuk:

Firczak Gyula munkácsi püspök ő méltóságának f. évi aug. 26-án kelt pásztorlevelében, mely a népnevelésre nézve tesz alapvető intézkedéseket, a gör. kath. magyarságra nézve látszó „rutén“ jelző tényleg benne foglaltatik ugyan, de a méltóságos püspök által föl vagyunk hatalmazva annak a kijelentésére, hogy ez a jelző csakis az egyházmegye rutén ajku híveire alkalmaztatott és így az egyházmegye területén lakó magyarságra az egyáltalán nem vonatkoztatható, miből önként következik, hogy a pásztorlevelben használt „rutén“ népfelfejtéshez fűzött következtetések is tárgyitalanok és helytelenek.

Mint hogy pedig a gör. kath. magyarság körében csakis az Ungváron megjelenő, a Szt. Bazil társulat szócsöveként szereplő „Gör. kath. szemle“ és „Kelet“ című hírlapoknak a magyar liturgia és a naptár-egyesítés ellen irányuló magatartása idézhette elő azt a nyugtalanságot és érzékenységet, mely a püspök ur pásztorleveléből oly messze menő következtetéseket vélt kiolvashatni, följogosítva érezzük egyuttal magunkat annak a kijelentésére is, hogy a püspök ur teljesen távol áll az említett lapoktól és azoknak nagyrészt vele szemben is támadó állásponton levő magatartásával magát egyáltalán nem azonosítja.

Mindezekről fogva az orsz. bizottság egyfelől, továbbra is teljes bizalommal viseltetik méltóságos püspöke személye iránt, másfelől pedig fentebbi kijelentéseit alkalmasoknak tartja arra, hogy a gör. kath. magyarság körében újból helyre álljon az a nyugalom, amelyre föltétlenül szükségünk van addig is, míg a magyar liturgia törvényesítésére vonatkozó kérelmünk fölött az apostoli szentszék véglegesen határozni fog. Budapest, 1900. szeptember 30. án. A görög szertartású katolikus magyarok országos bizottsága nevében Szabó Jenő.

## Akinek a sah nem nyújtott kezét.

— A budapesti persa-napokból. —

Budapest, október 1.

Főúri körökben de általában mindenütt a társaságban a perzsa sah budapesti időzésének egyik pián epizódjáról beszélnek, a melyben a főszerepet egy szürke felöltő játszotta.

Hogy a történet megérthető legyen, emlékeztetünk kell a szives olvasót ama két szürke ruhás erszára, akikről multkor egyik perzsa cikkünkben megemlékeztünk s a kirkól a magyar urak úgy vértettek, hogy Teheránban valószínűleg czipőtisztatók . . .

Nos, a sah, aki különösen az első napon személyeskedett és egyre változtatta programját déltán váratlanul megjelent a főversenyen, a mint ez kétségesen meg volt írva az összes lapokban.

A fejedelmek fejedelmét *Andrássy* Aladár gróf kamarásmester fogadta s a sahnak be akarta mutatni a lovaregylet egyik legelőkelőbb tagját, agynevű mánást, aki a lóversenyeken nevezetes szerepet játszik.

Az illető előkelő ur nem lévén előkészülve a fogadására, rendes szokása szerint hosszú ruhában volt és természetesen ilyesmiben nem császár elé is.

A kamarásmester bemutatta . . .

A sah felemeli tekintetét, szokása szerint nem szorít és szokása ellenére esze ágában sincs, kezét nyujtsa a bemutatott grófnak.

Altalános kinos zavar.

— Felséges Ur! A bemutatott ép oly előkelő és nagy rangú, mint akarki itt közülünk . . .

Ujabb csend és még kinosabb zavar . . .

Végre a sah környezete megérteti perzsa nyelven a nagy urral, hogy kezét kell nyujtania . . .

Erre a sah némi csodálkozással tekint a bemutatott grófra és végre kezét nyujtja.

Altalános megkönnyebbülés.

Csak azt szerette volna tudni mindenki, hogy minő gondolatok kavargotak a sah agyában. Vajjen nem az gondolta-e:

— Nini, hát itt nem a ruha teszi az embert?

## Véres parasztzavargás.

— Az Aradról hazahivott főszoigabiró. —

Arad, október 1.

Nagy kutatást rendezett ma az aradi rendőrség *Biró* Lajos teregovai főszoigabiró után, kit egy Lugosról küldött távirattal sürgősen hívtak haza Teregovára. A sürgöny szerint nem kis oka van ennek a hívásnak, mert *Krassószövény* megye *Kanyavera* községében parasztzavargás ütött ki, melynek több paraszt áldozatul esett.

A megye alispánja küldte emiatt az aradi rendőrséghez az említett sürgönyt, mely így hangzik:

*Biró* Béla teregovai főszoigabiró butorvásárlás miatt Aradon tartózkodik. Kérem őt felkeresni és vele közölni, hogy legközelebbi vonattal utazzék Teregovára, minthogy *Kanyavera* községben fellázadt lakosság. Már is több hallott van csendőrség fegyverhasználatáról. Mikor ér főszoigabiró Lugosra?

Alispán.

A rendőrség erre kerestetni kezdte *Biró* Bélát, ki, mielőtt még rátaláltak volna, tudomást szerzett a dolgról és jelentkezett a rendőrségnél. Itt megmutatták neki a sürgönyt, mire táviratilag értesítette *Krassószövény* megye alispánját, hogy a legközelebbi vonattal haza megy. A főszoigabiró sógoránál: *Probszt* Mihálnál volt szállva.

A zendülésről tudósítónk távirata nyomán a következő értesülést vesszük:

A kanyaverai parasztok a legelők okkupálása miatt békétlenkedtek s ma elkeseredésük véres zavargássá fejlődött. Megtámadták az előjáróságot, mire közbelépett a csendőrség. A parasztok a csendőrszuronyoktól sem ijedtek meg s tovább folytatták a harczt. A csendőrök erre közibük lóttek s három paraszt holtan maradt a zendülés színhelyén. Ezenkívül többen súlyosan megsebesültek. A zavargást ilyenformán sikerült elfojtani.

## HIREK.

— Az aradi Szentháromság-szobor bizottsága ma délután ülést tartott a városházán abból az alkalomból, hogy *Róna* József, a szobrot készítő művész, a polgármesternek levelet irt, melyben tudatja, hogy a mű alak-csoportozata elkészült. A csoportozat, melynek alakjai: az Atya, a mellette álló, keresztet tartó *Fiu* és a felettük lebegő *Szentlélek*, mint *Róna* Irja, igen szépen sikerült és remek hatása van. Eddig csupán agyagból készült el a csoportozat, melynek megtekintésére meghívja a bizottság kiküldötteit a művész. A mai ülésen elhatározták, hogy október közepén több tagot küld ki a bizottság s felkéri *Hieronymi* Károly Arad országgyűlési képviselőjét és *Hoek* Jánost, hogy, csatlakozva a kiküldöttekhez, nézzék meg a szobor-csoportozatot. A mai ülésen *Sallacz* Gyula polgármester elnöklete alatt jelen voltak: Csák *Czirjék* dr. rendfőnök, *Barabás*

*Béla* dr., *Schuszter* Illés dr., *Tabakovits* Emil, *Vannay* Gyula.

— Október 6. A közeledő nemzeti gyász-ünnepély rendező bizottsága az alábbi meghívást bocsátotta ki: Arad polgársága ez idén is lerózza a tizenhárom vértanu szent emléke iránt érzett kegyeletét. 1900. évi október 6-án délelőtt gyászünnepet ülünk. Az említett napon rendezendő ünnepekre Aradváros közönségét tisztelettel meghívjuk. A nemzeti ünnepeket rendező-bizottság nevében: *Kovács* Vincze, elnök. Az ünnepség reggel 9 órakor a róm. kath. templomban megtartandó gyász-misével kezdődik. A gyászmise tartama alatt az „Aradi Oratórium-egyesület“ énekel a gyász-mise után az összes testületek, egyesületek a nagy közönséggel a vértanuk szobra elé vonul. A szobornál lefolyt ünnepség után a közönség kizarándokol a vesztőhelyhez, ahol szintén dallal, szavallatokkal és alkalmi beszédek elmondásával adózunk halhatatlan vértanuinak emlékének.

— A velencei zarándoklat. Szombaton tértek haza *Velenczéből*, *Gellért* püspök ereklyéihez tett zarándoklatról *Aradváros* kiküldöttei, kik utjokról jelentést tettek a polgármesternek. A jelentéshez két velencei lap, a *Gazetta de Venezia* és az *Ill Gazzettino* példányait mellékelik, melyek lelkesen emlékeznek meg a náluk járt magyarokról. Mellékelik *Szentkláray* Jenő dr. és *Várady* Lipót dr. nagyváradi kánonok *Velenczében* tartott beszédeit is.

— Az októberi közgyűlés elhalasztása. A szüret miatt *Aradváros* folyó havi közgyűlését melynek ideje a hónap második szerdáján lenne, 16-ikára halasztották. A közigazgatási bizottság ülését pedig 7-ike helyett 15-ikére tűzték ki.

— *Szell* Kálmán *Bécsben*. A parlament szünete végére jár s egy hét leforgásával újabb munkásságra ül össze a t. Ház. Odaát Ausztriában kevesebb okuk van a politikusoknak a bizalomteljes várakozásra. Amit a jövő az osztrák politika sok baja közepett hozhat, abban egyelőre aligha lesz köszönet. A mi parlamentünk azonban pihent erővel fog hozzá a megoldásra váró feladatok elintézéséhez. *Szell* Kálmán miniszterelnök ma megjelent *Bécsben* a király színe előtt s több folyó ügyről referált az uralkodónak. A kormányelnök néhány törvényjavaslat benyújtásához is kikérte ezuttal ő felsége hozzájárulását és hat főispáni állás betöltése tárgyában is tett előterjesztést.

— *Perczel* Dezső gyásza. *Perczel* Dezső, a képviselőház elnökének leánya, mint *Meránból* sürgönyzik, ma ott meghalt. *Perczel* Melinda már régebben beteg volt s üdülést keresett *Meránban*, hol a halál utólérte. A leány holttestét a tolnamegyei *Bonyhárdra* viszik, hol szerdán temetik el a családi sírboltba.

— A lugosi püspök és *Aradváros*. Az utóbbi időben sürűn érintkezik átiratilag a lugosi gör. katolikus püspök a várossal. A *Deák* Ferencz-utczei gör. katolikus templom újjáépítését kérte először a püspök, arra való hivatkozással, hogy *Aradnak*, mint kegyurnak kötelessége ez. Majd az iránt szölitotta fel a várost, mikor ez előbbi kérését megtagadta, hogy tutaroztassa ki a templomot. A tanács azt válaszolta, hogy miután a gör. kath. egyház pör utján a maga részére nyerte meg a templom telkét, mely a városé volt, a tatarozásokat is végeztesse a tulajdon templomán. A püspök ezek után sem érezte legyőzöttnek magát s most újból árt a tanácshoz, hogy a tatarozásokat sürgősen végeztesse el. Kiemeli, hogy ez feltétlenül kötelessége a városnak.

— A trónörökös és neje *Torontálban*. *Ferencz Ferdinánd* királyi herczeg, trónörökös,

mint nekünk írják, október 25-én, nevével *Hohenberg* hercegnővel három hétre a Torontálmezei Écskára érkeznek, ahol *Harcourt* gróf vendége lesz. A trónörökös részben Ecskán, részben pedig a pancsovai határban fog vadászni. A trónörökösök nagy ünneppel készülnek fogadni Torontálvármegyében.

— **Kossuth-szobor leleplezése Nagy-Körösön.** A nagy-körösiek hazafiassága és áldozatkészsége talán elsőnek nyilatkozott meg Kossuth Lajos halála után oly irányban, hogy elhunyt nagyunknak szobrot állítson minden vidéki város. A gyűjtést maga a város kezdte meg tekintélyes összeggel, mely példát aztán követte az igazi nemzeti eszmékért még lelkesedni tudó lakosság, úgy, hogy a szobor rövid idő alatt elkészült. Tegnap délelőtt volt a leleplezés fényes ünnepélylyel, melyen *Kossuth* Ferencz orsz. képviselő is megjelent. Vele együtt részt vettek a leleplezésben *Eötvös* Károly, *Hentaller* Lajos, *Olay* Lajos, *Török* Gyula orsz. képviselők is, valamint *Ráth* Endre, az orsz. függetlenségi és 48-as párt titkára. A körülfekvő községek zászló alatt vonultak ki s testületileg képviseltették magukat. A leleplezést több ezerre menő ember nézte végig. Az ünnepély után banket volt.

— **Jomkipur.** A szeretet és a béke ünnepe ülik meg ma az izraeliták. A régi, ádáz ellenségek igaz megbánással nyújtanak egymásnak kezét; a harag, a gyűlölet elveszti mérgét, az ellentétek elsimulnak, az emberek kiengesztelődnek ezen a napon. És amit vétettek az erős isten és a gyöngy ember ellen, vezekelnék érte. Jomkipur az emberiség zsidóvallású részének legmagasztosabb és legszentebb ünnepe. A templomok megtelnek áhitatos, buzgó hívekkel s a szent zsolozsmát hajnaltól estélig zengi minden ajk. Zsidó vallású embertársaink hajléka csöndes ezen a napon: tüzet nem gyújtanak, asztalt nem terítenek s munka szünetel. Felöltik a halotti leplet és abban kérlelik az eget urát, hogy megbocsájtva a bűnököt, jó sorsot írjon számukra az ítélet könyvébe.

A zsinagógában az engesztelő ünnepi ajtosságok este fél 6 órakor, illetve reggel 7 órakor kezdődnek, a Központi szálló disztermében berendezett fiók-imaházban pedig a ma esti istentisztelet fél 6 órakor, illetve reggel fél 7 órakor kezdődik.

— **A kerékpáradó és a katonaság.** A temesvári hadtestparancsnokság átírt *Aradhoz* s kéri, hogy a katonák részére, kik a kerékpáradást a szolgálatban gyakorolják, engedjék el az adót. Főképen azon katonákról szól a kérelem, kik a városban laknak s kerékpáron járnak a várba. Ezzel újabb komplikációja akadt a kerékpáradóknak.

— **Uj takarékpénztári igazgató.** Az aradmegyei takarékpénztár választmánya ma foglalkozott a Neuman Ede elhunytával megüresedett igazgatói állás betöltésével. A választmányi ülés száraz formaiságok között folyt le, amennyiben a szóban forgó igazgatói állás, mintegy örökségképen, a Neuman-czég új főnökére: *Neuman* Samura szállt át.

— **Tűz egy gyártelepen.** Ma éjjel fél 11 órakor *Goldberger* F. Sámuel ó-budai képfestő gyárában tűz ütött ki. A tűz, mint táviratozzák, a gyár szárítójában keletkezett s rövid idő alatt óriási mérveket öltött, úgy, hogy az egész gyár lángban állott. A képfestő gyár és a szomszédos gyártelepek tüzlőtöl és a központi tűzörtség munkája csupán a lokalizálásra szorított. A szárító helyiség, melyben sok áru volt teljesen leégett. A kár 30.000 korona.

— **Eljegyzés.** *Weszely* Péter eljegyezte *Vajdovics* György aradi polgár leányát *Vajdovics* Mariska kisasszonyt.

— **A Müegyetemi Kör elnöke.** Szombaton késő estig folyt a harcz a budapesti egyetemen a nemzetiek és a liberálisok között. Mikor

az elkeseredett választás véget ért, futólag összeolvasták a szavazatokat és akkor konstataáltak, hogy a nemzeti párt hat szótöbbséggel győzött. A liberális párt már akkor követelte, hogy újra olvassák össze a szavazatokat, és minthogy ez nem történt, nagy verekedés támadt az utcán. Ma délelőtt mégis engedett a szavazatszedő bizottság és újból összeolvasta a szavazatokat, melynek meglepő eredménye lett. Kitünt, hogy *Bárány Géza*, a liberális párt jelöltje 44 szótöbbséggel lett az elnök.

— **A makói árvaszék szenzációja.** A makói árvaszék annak idején nagy port vert ügyében a belügyminiszter meghozta az utolsó ítéletet. A miniszter jóváhagyta a fegyelmi választmány ítéletét, e szerint *Csala* Ferencz és *Kuliner* Sándor árvaszéki ülnökök hivatalvesztéssel, *Tóth* Lajos ügyész pedig 500 korona pénzbüntetéssel sújtott.

— **Az eltűnt perzsa.** A múlt hó 25-én a budapesti Pannónia-szállodába betért egy perzsa öltözetű idősebbnek látszó ember, a ki a vendégkönyvbe *Mr. Serop Khan*-nak írta be magát, s állítólag teheráni magánzó. A vendég két nap mulva távozott a szállóból, bőröndjeit hátrahagyva, s azóta nyoma veszett. Az illető 50 évesnek látszik, köpczös, középtermű gömbölyü arca van, bajusza őszbevegyült. Perzsául s kevéssé francziául beszél. A rendőrség elrendelte nyomozását.

— **Uj rendőrkapitány.** *Lukács* György főispán Gyula város rendőrkapitányává dr. *Vargha* Lajos békésvármegyei aljegyzőt nevezte ki.

— **Vége Venedignek.** Ós-Budavárát nem sokáig élte túl bécsi hasonmása: a Venedignevű nyári mulatóhely. A tegnapi vasárnap volt annak is az utolsó napja. Az éjjel becsukták — mindenkorra. A megalapítója és igazgatója, *Steiner* Gábor visszavonul az intézet vezetésétől és bezúnteti az üzemet. A Venedign in Wient 1895-ben alapította. Eleinte óriási attrakció volt a vidám hely, ahol estéről-estére a félvilág ezrei adtak egymásnak találkát. Később Venedign iránt is megcsappant az érdeklődés, éppen úgy, mint Ós-Buda iránt. Mig azonban a mi nyári mulatónk újra került, addig *Steiner* Gábornak sikerült az etablisseméntjén tudni. Egy kiállításokat rendező társaság szerezte meg a Venedignt s most a fesztelen sanszonok helyét komolyabb hangnemek váltják majd fel. Egyelőre a bécsiek nem fogják nélkülözni az Ós-Budájukat, miután most amugy is vége volna a szezonjának. Hanem azután? . . .

— **Zajos cipész-gyűlés.** Viharos közgyűlés volt tegnap délután a cipésziparosok szakosztályának, azoknak, kiknek egy része nem tud belenyugodni *Mihalik* Józsefnek a szakosztály elnökévé történt megválasztásába. *Szilágyi* József és társainak összehívására mintegy harmincz cipész jött össze a gyűlésre, mely első sorban egyhangulag elhatározta, hogy az október 6-iki gyászünnepélyre testületileg fog kivonulni. Majd az aradi cipész-szövetkezet ellen keltek ki. Követelték, hogy a közgyűlés intézzen feliratot *Hegedűs* Sándor kereskedelemügyi miniszterhez, melyben részletesen kiterjeszkedhessenek sérelmeik elbárállására. *Zubor* Andor helyettes iparhatósági biztos felvilágosítani óhajta a közgyűlés tagjait, hogy a kereskedelemügyi miniszteriumban éppen a legközelebbi napokban fog egy anket összeülni, a mely a tisztességtelen verseny mikénti megakadályozását fogja tárgyalni. Várják be előbb annak az anketnek a határozatát. Erre készséggel tettek eleget *Zubor* kívánságának. Ezután tért át a közgyűlés tulajdonképpeni tárgyára, *Mihalik* Józsefnek a cipészszakosztály elnökévé történt megválasztásával szemben bizalmatlanságot szavaztak, melyre *Zubor* fogalmazó megjegyezte, hogy e határozatát nem veheti tudomásul, miután e közgyűlésen a cipész iparosok részéről csak harminczan vettek részt.

— **Halálos elgázolások.** *Selesztí* Pál ismert Ferenczvárosi korcsmárost, mint Budapestről

táviratozzák, ma halálos baleset érte. A Ferenczvárosi pályaudvar mellett, a sinek mentén járt s a hidon át akart menni, mikor az este fél 8 órakor arra közlekedő, Bécsből érkező vonat mozdonya utolérte és elütötte. Holttestét szétroncsolva találták meg a hid melletti árokban.

A fővárosban még egy halálos elgázolás történt ma. *Szabó* József kocsitólát és feleségét, ki ma érkezett meg férje látogatására Erdélyből, egy tolató mozdony elütötte. Mindketten meghaltak. Az asszony áldott állapotban volt.

— **Tanárok eldorádója.** Ennek a csodálatos címnek a magyarázatát Belényesben, abban a csinos kis mezővárosban lehet megtalálni. Mint tudósítónk jelenti, *Pável* Mihály görög-katholikus püspök az ottani román főgimnázium tanárainak a részére házakat épített. Egy óriási telken, a város legszebb részén épülnek ezek a házak és pedig minden tanárnak egy-egy teljesen különálló, öt szobás ház. Ezekben fognak lakni a tanárok családjaikkal együtt s ezentúl nem fogják ismerni a házbéres negyedek kellemetlenségeit. A csinos épületek, amelyek a jövő tavaszra elkészülnek, amennyiben emelni fogják a kis város szépségét, éppen annyira hirdetik a magyarság haladását.

— **Meggyilkolt bíró halálához.** Mint jelentettük, a pancsovai galád merénylet áldozata, *Kupai Rácz* Lajos törvényszéki vizsgálóbíró meghalt. Ez a halálhír óriási szenzációt keltett. Kivételesen benső részvét nyilatkozik meg a társadalom minden köréből és általános az aljas merénylő elleni mély elkeseredés. A halálesetről az elhunyt családján kívül a kir. törvényszék, a kir. ügyészség, továbbá a pancsovai, alibunári és antalfalvi kir. járásbírósgok tisztikara gyásjelentéseket adott ki. A temetésnél résztvett Pancsova összes értelmisége. A Korvin- és Király-utca zsufolásig tele volt gyászoló közönséggel. A koporsót számtalan koszoru fedte. A beszentelés rom. kath. ritus szerint hétfőn délután 4 órakor történt melynek befeztével az impozáns gyászmenet elindult, melynek élén a „Mónya“-féle nemzetzenekar megindító gyászdulókat játszott. A névénél *Solymossy* Adolf és dr. *Hódy* Antal tartottak melyen megindító bucsuztató beszédek.

— **Az iparos ifjak tisztujtása.** Az iparos ifjak önképző és betegsegélyező-egylete tegnap délután tartotta tisztujtató közgyűlését. Megválasztottak egyhangulag: elnökké: *Indokai* Tóth Lajos, alelnökké: *Kocsis* Pál, jegyzökké: *Szobola* Nándor és *Kerekes* Lajos, főpénztárossá: *Hamedli* Ferencz, kezelő-pénztárossá: *Szentjóbfi* Lászlót, ellenőrré: *Kovács* Lászlót. Választmányi tagokká: *Kovács* Sándor, *Hetes* István, *Aradi* Vilmos, *Bella* János, *Val* Imre, *Csomány* Istvánt. *Scheffer* József leköszönt alelnököt a közgyűlés *Borbás* Lajos indítványára örökös tiszteletbeli jegyzővé választották.

— **Gróf Tolsztoj exkommunikációja.** Nemrégiben az a hír járta be az újságokat, hogy gróf *Tolsztoj* Leo súlyosan megbetegedett. Az oroszoknak főegyházi tanácsa, a szent szinódus már foglalkozott azzal a gondolattal, hogy megcsináljon az egyház akkor, ha *Tolsztoj* betegsége halállal végződik. Miután a hívőknek nyáregyében eltűntették *Tolsztoj* műveinek olvasását, a szent szinódus most magát az ősztrófi jeledmet exkommunikálta. A végzés, mely az exkommunikációt kimondja, s amelyet *Joann* kius kiewi metropolita az összes orosz papoknak megküldött, következőképen hangzik:

„*Tolsztoj* sok művében, amelyekben valóságos meggyőződését nyilvánítja, az egyhálos ellensége gyanánt bizonyul. Nem meri el az egy istent hármas személyben tagadja a második személy isteni jellegét. Szent Háromságban; isten fiának jellegét kit egyszerű halandónak tart. Káromolja evangélium textusát. Tagadja az egyház szer-

ségét, amelyet egyszerű csinálmánynak tart. A papi hierarchiát becsmerli és a szent kultusz cselekedeteit megveti. Szóval: egyike azoknak, akiket az orthodox egyház forma szerint kebeléből kitalált és a nagyhétben nyilvánosan exkommunikál. Épen azért gyászmisék, amelyeket halála után tartanak, minden hívőt felháborítanak és így a gyászmiséket mellőzni kell. Ez okból a szent színódus szükségesnek tartotta a gróf Tolstoj Leo halála után tartandó összes gyászmiséket eltüntetni. Kivételt csak akkor tette, ha halála után Tolstoj iratainak összes tartalmát visszavonná.\*

— **Boszorkánykunya.** Egyes kereskedések eddig arra hívták fel a közönség figyelmét, hogy hol lehet a legfinomabb rumokat, liköröket stb. kapni. De ez már divatját multa. Kezünkbe került egy füzet, mely nagyon is szecsessziós izű. Akadt ugyanis egy vegyészeti cikkekkel kereskedő cég, amely arra tanít, hogy *otthon* mikép lehet megcsinálni azt amit Jamaika, Brazília, Cuba, rumban termel; amit Chartreuse, a Benedekrendi apátság likörben produkál.

Eszerint nincs többé speciálitás — a külföld, a belföld világhírre szert tett italaira nem szorultunk többé, mert vannak vegyi szerek, melyek segítségével a féltett termelési titkok fel vannak derítve és minden háztartásban meg lehet azt csinálni, sőt jobban is, amit sok millió befektetésekkel nagy vállalatok előállítanak. Ha valaki elsőrendű szerémi szilvóriummal akar vendégeinek kedveskedni, annak azt a jó tanácsot adja ez a furcsa cég, hogy vegyen elsőrendű szerémi szilvóriumot és öntse fel egynehány fűszerrel, amit nála lehet kapni és lesz belőle legeslegelső szerémi szilvórium; ha valaki valódi francia cognakot akar, az vegyen valódi francia cognakot és keverje 5—6 féle vegyi szerrel és lesz legeslegvalódibb francia cognakja, és ha például legfinomabb elsőrendű jamaika rumrai fáj a fogunk, akkor vegyünk legfinomabb elsőrendű jamaika rumot, tegyük bele 8—10 féle vegyi szert és lesz legjamaikább rumunk. Ebből látszik, hogy tiszta avindli ez a legujabb iparág és jó lesz, ha a közönség nem igen bizik ezekben a szecsesszióistikus ajánlatokban.

— **Halálozás.** *Kohn* Jakab tekintélyes aradi fakereskedő haláláról — melyről már megemlékeztünk — a család a következő gyászjelentést adta ki: *Ozv. Kohn* Jakabné szül. *Hubert* Adél saját, valamint gyermekei és az összes rokonság nevében fájdalommal jelenti, hogy szeretett férje illetve legjobb apa, após, nagyapa és rokon *Kohn* Jakab ur fakereskedő f. hó 28-án reggeli 5 órakor életének 62-ik, boldog házasságának 36-ik évében hosszas betegség után csendesesen jobb létre szenderült. A drága halott hült tetemei f. hó 30-án délelőtt 10 és 1/2 órakor fognak a rákoskereszturi izr. temető halottas házából örök nyugalomra helyeztetni. Budapest, 1900. szeptember hó 29-én. Áldás és béke hamvaira. *Kárász* Aladár, *Oszkár*, *Elemér*, *Gellért* Józsefné, szül. *Kárász* Irén, *Kárász* Éliza, *Viktor*, *Géza*, *Ilona*, *Gellért* József, veje. *Kárász* Elemérné, szül. *Karpeles* Alice, menyje. *Gellért* Margitka unokája.

*Taussig* Edéné szül. *Major* Etelka folyó évi szeptember hó 30-án, délután fél 6 órakor, életének 36-ik és boldog házasságának 16-ik évében, hosszas betegség következtében elhunyt. Temetése október hó 2-án délután fél 5 órakor lesz a *Török-Gábor*-utca 20-ik számú házból.

— **Öt új üzletvezetőség.** A *Szegedi Napló* biztos forrásból értesül, hogy már legközelebb öt új üzletvezetőséget állítanak föl az országban. Ezek közül Szegedet legjobban a temesvári és a pécsi érdekli, mert azok között oszlik majd meg ügykörének egy tetemes része. A szegedi üzletvezetőség hatásköre ugyanis óriási mértékű, sőt csak legujabban gyarapodott a tolvántáli helyi érdekű vasutak beolvasztásával. Így aztán ez a vasút sem marad meg keze-

lése alatt, hanem valószínűleg a temesvári üzletvezetőséghez kerül. A tervezetet a Máv. igazgatósága már beterjesztette a kereskedelmiügyi miniszterhez, a ki most bírálja azt felül. Az üzletvezetőségek közül kap a felvidék és Erdély is.

— **Inger Szolimán levele.** Említettük már, hogy *Inger* Szolimán, aki két hó előtt érkezett meg *Djiboutiba*, ott letartóztatták és három havi fogságra ítélték. Azóta *Inger* Solimán börtönben ül, elzárva a külvilágtól. Tegnap az emir egy budapesti bizalmasa levelet kapott, melyet *Inger* irt sajátkezűleg.

— *Midón* *Djiboutiba* érkeztem — írja *Inger* Szolimán e levelében — mindjárt letartóztattak és elítélték; büntetésem október 13-án telik le. E hó végén tehát már Temesvárra érkezem és addig is, kérem, nyugtassa meg anyámat és nővéremet.

*Recséb* *Ibrahim*, *Inger* ekspediciójának egyik hű tagja, szintén kapott levelet *Djiboutiból*, melyben egy barátja arról értesíti, hogy az angol kormány kérelmet intézett aziránt, hogy *Inger*et, elszünetelt büntetése után szolgáltassák ki Angliának, mert ott régebbi bűnei miatt akarják felelősségre vonni. *Midón* *Inger* két év előtt a francia hatósággal összeütközésbe jutott, ekspediciójának összes tagjai a fakép-nél hagyták; ezeknek az utiköltségét az ádeni angol hatóság fizette meg. Ekkor az expedíció tagjai följelentették *Inger* Szolimán, az angol kormány, azt állítván róla, hogy *borzalmas tervei* vannak Angliával szemben. Az expedíciót egy francia konzorcium alakította meg és 250,000 frankot ígért *Inger*nek. Mikor a szerződést megkötötték, az ügynök, aki a konzorciumot összehozta, 200,000 frank díjat kért *Inger*től, aki azonban fölismerte a helyzetet, fölbotolta a szerződést. Kevésel ezután egy újabb társaság tett ajánlatot. Ennek élén előkelő férfiak állottak. Ezek adták a pénzt össze és ajánlólevelet is adtak *Inger*nek, melylyel minden veszély nélkül juthatott át *Djiboutin*. *Inger* át is akart utazni e városon, de alig ért oda, mindjárt elfogták.

— **Kiskoru lumpok.** Párisban érdekes kis eset történt, a mely bizonyítja, hogy az ugynevezett lumpolásra is születni kell. Egy jó módú házaspár tizenegy éves leánykájára: *Juliette* az édes anyjától öt frankot kapott, hogy a közeli üzletben szalagot vásároljon. Utközben a leányka találkozott egy hasonló koru fiúval, a ki, mikor látta, milyen „rengeteg“ összeg van a leányka kezében, rábeszélte, hogy menjenek együtt a kiállításra lumpolni. A leányka felfogta a helyzetet és elment ifju szeladonjával lumpolni. Ott ettek-ittak, nevetgéltek mindaddig, a míg a pénz el nem fogyott. Az est leszállt, elfogyván minden pénz, a fiu is elpárolgott, ott hagyván a leánykát a félelem és kétségbeesés martalékául, mintha csak hasonló erkölcsöknek hódoló felnőtt lump-társaitól tanult volna. A két gyermek szülei persze odavoltak a félelemtől és rettegéstől. A rendőrség megindította a nyomozást s éjjél elmúlt már, a mikor külön-külön rájuk akadtak. A leánykának beható leczkét adtak a szülők a lumpolás erkölcsstelenségéről, a fiunak pedig a mogyorófpálczával suttoztak valamit a csábítás bünéről. Lehet, hogy a leczke hatott is egy kicsit.

— **A szobaleány öngyilkossági kísérlete.** *Lima* *Agnes* szobaleány, ki *Hacker* *Lázár* aradi kereskedőnél van szolgálatban, vasárnap reggel véget akart vetni életének s beleugrott a *Marosba*. Egy arra járó micalakai legény azonban észrevette s kihuzta a vízből. A leányt *Vidéki* *Gusztáv* rendőrtiszt hallgatta ki. Az a gyanu, hogy szerelmi bánatában akart meghalni a szobaleány, ki a rendőrségen ezt tagadta. Erdekese az a körülmény, hogy az öngyilkossági kísérlet nyomán támadt mende-monda szerint az életmentő a leány kedvese. A szobacicza pedig azt állítja, hogy az illető legényt nem ismeri.

— **Véres kardpárbaj.** A budapesti Bay-féle vívóteremben ma reggel 8 órakor véres kardpárbaj volt *Balda* *Nándor* és *Schnitzer* *Jenő* kereskedők között. A párbaj, amelynek oka sértő szóváltás volt, harc képtelenségig ment s a második összecsapásnál *Balda* fejének baloldalán hosszú, a csonthártyáig hatoló vágást ka-

pott, amelyet *Nagy* *Albert* dr. és *Somogyi* *Béla* dr. párbajorvosok varrtak össze. A felek nem békültek ki.

— **A fogház halottja.** A budapesti törvényszéki palota fogházában vasárnap reggel halva találták *Weiler* *Andrást*, *Weiler* *Hugó* fővárosi kertész nevelt fiát. *Weiler* *András* tudvalevőleg özv. *Iby* *Dezső*né szül. *Menyhért* *Gizellával* szövetkezve mintegy 8000 frntnyi kölcsönt vett fel s ezen összeget betábláztatta hamisított közjegyzői meghatalmazás alapján nevelő szülőinek ingatlanaira. A kir. törvényszék család, köz- és magánokirathamítás büntette miatt vizsgálati fogságot rendelt el ellenében. A törvényszék vádtanácsa csak a napokban tárgyalta az ügyészi vádirat ellen beadott kifogásokat s pótvizsgálatot rendelt el. *Weiler* *András* reggel, mikor felkelt, teljesen egészséges volt. Kitakarította czelláját s azzal lefeküdt ágyára. Az ór meg-látva, hogy *Weiler* — a szabályzat ellenére — az ágyán fekszik, rászólt, hogy keljen fel. *Midón* nem mozdult, előhívta a kulcsárt, akivel együtt bementek a czellájába s költögetni kezdtek, de hiába, mert *Weiler* már halott volt. *Hodászy* dr. soros alügyész rendeletére a holttestet délből kiszállították a törvényszéki orvostani intézetbe, ahol fel fogják boncolni, hogy a hirtelen halál okát megállapítsák. A fogházorvos véleménye szerint *Weiler* szívszélhűdés érte. A halálesetről a törvényszék már értesítette *Weiler* nevelő szülőit és védőjét *Vissontai* *Soma* drt.

— **Vasvári Pál gyilkosa.** A tüneményes időknek egyik legszinpatikusabb alakja, a márcziusi ifjak egyik vezére volt *Vasvári* *Pál*, vagy ahogy ragyogó ékesszólásáért hívták: a *Kis* *Kossuth*. Vére szomjazó, vad oláh horda megszárlásának esett áldozatul a nagytehetségű férfit, éppen akkor, mikor a béke művén fáradozott. Egy *Zeffea* *Péter* nevű oláh paraszt kaszabolta le, nagy is volt a tisztessége érte az oláhok közt. Ez a *Zeffea* *Péter* tegnap halt meg, hosszú élet adatott neki, mintha csak az áldozatától a maga számára rabolta volna el az éveket. A szabadságharc a végső napjait járta már, szomorura, rosszra fordult a magyarság ügye s *Vasvári* *Pál*, ki oly bölcs belátású volt, amely ragyogó szónoki tehetség és vitéz katona, belátta, hogy a helyzetben azzal kell segíteni, hogy az ellenség táborát kell szűkebbre szorítani. *Vasvári* azt a hivatást vállalta magára, hogy *Jankuvál*, az oláhok vezérével valahogy megkösse a békét. Odáig eljutott már, hogy fegyverszünetet létesített, a tárgyalások már-már biztatóan alakultak, mikor egy izgága őrnagy: *Hatvani* *Imre* elrontott mindent. Ez az ember harci dicsőségre vágyva, szabad csapatot toborzott s megszegte a fegyverszünetet, fejébe vette, hogy elpusztítja *Jankut* meg embereit s közébe lövetett az oláhoknak. Erre következett aztán a szörnyű megszárlás. *Janku* bosszura eskette csapatait s váratlanul rátört *Vasvári* seregére. Nem is harc volt ez, hanem öldöklés, ami a *Kolozsvárról* *Nagyváradra* vezető országuton történt: elesett *Vasvári*, vele együtt csaknem valamennyi tisztje meg nyolcszázötven embere. *Vasvárit* *Zeffea* *Péter* vágta le s jellemző, hogy maga *Janku* is megilletődött vitéz ellenfele szomorú végén s mikor meghallotta, hogy ő is elesett, így kiáltott fel:

— *Pedig ezt az ember a saját testemmel is megvédtem volna!*

Persze késő volt a felbuzdulás, *Janku* lojális felfogásában nem osztoztak az oláh martalócok ott nagy volt az ujjongás a fényes „diadalan“ *Vasvári* megölésének még most, halálában is megadák azt a tisztességet, ami csak a nemzeti hőseket illeti meg. Temetésén nagy közönség volt jelen s ott volt a tömegben *Andrejka*, *Mihály*, meg *Enyedi* *Kelemen*, a két forradalmi tribun is.

— **Halálra vett munkás.** Budapestben a Hungária-ut 27 szám alatti üres telkén ma reggel a fűben vérben egy munkás holttestére akadt a rendőri őrszolgálat. Arcza el volt éktelenítve a szurásoktól, ütésektől s az egész egy seb volt, amit valószínűleg késsel okoztak a melyek egyikétől bal szeme is kifolyt. Orra

össze volt törve a szó szoros értelmében s állkapcsa is több helyet eltörött. Nem messze a holttesttől véres fadorongot találtak. A rendőrség megállapította, hogy az illető *Migáli* József vasöntő munkás, a ki a rózsá-utca 24. sz. a levő házban lakott. Egyesek látták, hogy *Migáli* több városligeti korcsmában mulatott az éjjel, s minden jel arra mutat, hogy cimboráival összeveszve verekedésre került a dolog, a melynek ő lett az áldozata. A rendőrség megindította a nyomozást a tettesek kézrekerítésére, s a holttestet a bonczoló intézetbe szállíttatta.

— **Szüretelés Magyarán.** Magyarát nagyközség f. hó 8-ára kitűzött szüretének határnapja a tartós szárazság következtében f. hó 4 ére tűzetett ki.

— **Sorsolás.** A Tisza Szegedi nyereménykölcsön huzása ma délelőtt ment végbe a budapesti lottó-igazgatóság hivatalos helyiségében. Kihúzták a következő 36 sorozatszámot: 70, 344, 539, 597, 656, 755, 977, 981, 1037, 1070, 1074, 1346, 1508, 1530, 1958, 1983, 2017, 2691, 3011, 3026, 3302, 3315, 3348, 3413, 3573, 8640, 3662, 3861, 3862, 3871, 3889, 4024, 4179, 4264, 4312, 4314. A 180,000 koronás főnyereményt 3640 sorozat és 2 nyerőszám nyerte meg 2000—2000 koronát nyertek: 1037—85, 1508—23, 3348—5, 3640—39 és 3640—89. A többi kihúzott sorozatszám összes nyerőszámai egyenként 240 koronát nyertek.

— **A mai cselédek.** A rendőrhadnagy elé vezetnek egy cselédet.

— Maga, Mari, megszökött.

— Nem tagadom.

— Miért?

— A gazdám megeskett, hogy ne mondjam meg senkinek.

— Én pedig visszavitetem.

— Nem bánom, visszamegyek a gazdámhoz, de a nagyságához semmi közöm.

— Miért?

— Mert a nagysága mindent sejt.

— **Milyen időnk lesz?** A szegedi *Meteor* október hóra a következőket jósolja: Október hava bővelkedik a csomópontokban, 1—8—9—11—15—21—23—31 dátumokra esvén azok s így kettős ok szolgál arra nézve, hogy e hónapban megjöjjön a régen várt *nagyobb eső*, sőt féltő, hogy a jelenlegi maximum nagyon is mély minimummá változik, ami az októberre hagyott szüretelőkre nem, de az októberi vetésekre fellettle jó hatással lesz.

— **Félreismert holttest.** Tegnap történt, hogy a czeglédi vonat a budapesti Hermina-uti sín-pár keresztezésénél egy leányt gázolt el. A halottban egy *Kovács* Julia nevű leányzót véltek felismerni, akinek a Hermitna-ut 27. szám alatt levő házában volt állítólag a lakása. A rendőri nyomozat megállapította, hogy ilyen nevű leány egyáltalán nem lakik a Hermina-uton. A holttest most az orvostani intézet tetemnézőjében van, eddigelé azonban neki sem akadt, aki fölismerte volna. Fejlett leány, 20—22 esztendő. Haja szőke, szeme barna. Fekete ruhát viselt.

— **Két öngyilkossági kísérlet.** *Freind* Sándor 25 esztendő s pék az éjszaka Budapesten Külső Váci-ut 80. sz. alatt levő lakásán borotvával fölmeteszte az ereit és szívének tája felé szurt sebet ejtett a mellén. Ugyancsak fölmeteszte ereit *Dobita* Lajos 27 esztendő s vasesztergályos Budapesten, Rózsá-utca 11. szám alatt levő lakásán. Mindakettőt a Rókus-kórházba szállították.

— **Helyreigazítás.** Lapunk vasárnapi hirdetései között özv. *Schwemmer* E. hirdetésébe tévedés és nyomdai hiba következtében csuszott be e három szó: „parthie aru üzlete”. Az igazság érdekében helyreigazítjuk a nyomda tévedését.

— **Az aradmegyei kórház betegforgalmának kimutatása 1900. szeptember haváról:** Maradt a múlt hóról 110 fi, 90 nő, e hóban felvételt ápolásra 121 fi, 76 nő, összesen ápolattott 231 fi 166 nő = 397. Ezek közül elbocsájtott gyógyulva 60 fi, 48 nő, javulva 59 fi, 14 nő, gyógyulatlan 7 fi, 4 nő, meghalt 12 fi, 9 nő, összesen fogyatkozás 138 fi, 73 nő, maradt ápolás alatt 93 fi, 93 nő = 186, ápolási napok száma 5192.

— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

## Elfogott betörő.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Nagyvárad, október 1.

Jó fogást csinált tegnap a nagyvárad rendőrség. A budapesti főkapitányság táviratozott, hogy egy *Bozsik* György nevű ember a fővárosban betört és sok ékszert, azonkívül 382 korona készpénzt elemelt és a lopott tárgyakkal valószínűleg Nagyvárad felé vette útját. A sürgöny délután 5 óra tájban érkezett meg mire a széleskörű nyomozást megindították és nem is eredménytelenül.

*Pataky* Károly rendőrfogalmazó egy órjával indult utána és az Ujváros összes mulatóhelyeit felkutatta, míg a másik órjáraat Olaszi városrészbe küldte. Ennek az órjáraatnak a vezetője *Grenyó* István rendőrtizedes egy pinczértől megtudta, hogy a keresett betörő pár perczcel előbb elment a vendéglőjükből és *Aldás-utca* felé ment.

A rendőrtizedes utána sietett s amikor a rendőrt az utca sarkán álló *Bozsik* észrevette, eszeveszett szaladással iramodott végig az *Áldás-utczán*, keresztül a *Körözsközön*, amerre a rendőr szintén szaladva követte.

A betörő ezután a Nagy Sándor-utczába onnan a *Széchenyi-térre* szaladt, s már el is menekül, amikor *Grenyó* rendőrtizedes kiabálására arra menő *négy joghallgató utját állotta*, s így sikerült is a rendőrtizedesnek nyakon csipni a gazembert.

Erre bekisérték a rendőrlaktanyába, a hol *Pataky* rendőrfogalmazó hallgatta ki.

A szaladástól és félelemtől lihegő betörő remegve, minden tagadás nélkül bevallotta az egész lopást. Elmondta, hogy *Pecze-Szöllősről* származik és már régóta tartózkodott Budapesten.

A motozásnál nem találtak nála semmit, mire *Pataky* rendőrfogalmazó kérdésére bevallotta, hogy mikor hajszolták az összes holmit egy zsebkezdőbe bekötve, bedobta a *Széchenyi-téren* egy kertbe.

Ezen vallomás alapján a rendőrfogalmazó tényleg meg is találta a *polgármester kertjében*.

A kis csomagban egy tula órát aranylánczal, három arany gyűrűt és két darab öt koronást találtak. A többi hiányzó pénzre azt mondta, hogy elköltötte, ami nem felel meg a valóságnak, mert a rendőrség már annak is a nyomában van.

A sürgönyben a nála talált 3 aranygyűrűről nem volt szó, s így valószínű, hogy azokat utközben szerezte be.

Jelenleg a rendőrség börtönében piheni a nagy futás fáradalmait.

## TANÜGY.

(—) **Tanév megnyitás.** A lyceum renoválása miatt meghosszabbított vakáció a tegnapi nappal véget ért s az 1900—1901-ik iskolai év október hó 1-én nyilt meg a lyceumban elhelyezett kir. főgymnásium, állami főreáliskola és állami tanítóképző intézetben és az e mellett fennálló gyakorlóiskolában. Reggel 8 órakor hosszú kettős sorban. a tanárikar kíséretében vonult az ifjuság a minorita atyák templomába, hol az ünnepélyes szent misét *Fehér* Aradár hittanár tartotta. Mise után mind a négy tanintézet visszament a lyceumba s *Burian* János főgymnásiumi, *Boros* Vida főreáliskolai és *Szabó* József tanítóképző intézeti igazgatók hazafias szellemű megnyitó beszédet tartottak. Ezután a tanulóifjuság osztálytermeibe vonult, hol az osztályfőnökök a fegyelmi szabályokat olvasták fel s az órarendet hirdették ki. A rendes előadások a lyceumban ma kezdődnek meg. Beiratkozott a főgymnásium I. a. és b. osztályába: 99, a II. a. és b. osztályba 71, III. o. 63, IV. 57, V. 40, VI. 31, VII.

26, VIII. o. 26, összesen 413. A főreáliskola I. osztályába beiratkozott: 45, II. 43, III. 34, IV. 36, V. 21, VI. 17, VII. 22, VIII. 14, összesen: 232. A főgymnásiumban az elmúlt tanévben bevolt irva: 404 tanuló, tehát a folyó iskolai évben 9-el több növendék iratkozott be. A főreáliskolában az elmúlt tanévben bevolt irva: 221 tanuló, tehát a folyó iskolai évben 11-el több növendék iratkozott be. A tanítóképző intézetbe még utólagosan is jönnek a növendékek s így annak létszámáról csak pár nap múlva hozhatunk értesítést.

## SPORT.

+ **Aradi kerékpárosok győzelme.** A tegnapi lefolyt nagyvárad országos amatőr-ketékpáros-versenyéről, melyet a Nagyvárad kerékpár-egyesület rendezett, szép eredménnyel jöttek haza az ott résztvevő aradiak, kik nem kevesebb mint tizenegy díjat vittek el. Az aradiak valamennyien a *Meteor* klub tagjai. A versenyek eredménye különben a következő volt:

**Megnyitó verseny:** 1. *Krebsz* Gyula (Arad, Meteor.) 2. *Kövesy* Rezső (Debreczen, P. K. E.) *Püspöky* Sándor (Budapest, Condor K. E.) **Vendégek versenye:** 1. *Greiner* Frigyes (Budapest), 2. *Krebsz* Gyula (Arad), 3. *Kövesy* Rezső (Debreczen.) **Főverseny:** 1. *Greiner* Frigyes (Budapest), 2. *Petkovits* Béla (Arad, Meteor), 3. *Fehér* István (Budapest, Előre K. E.), 4. *Krebsz* Gyula (Arad), **Akadályverseny:** 1. *Krebsz* Gyula (Arad), 2. *Barna* Géza (Nagyvárad K. E.), 3. *Hegyi* Artur (Debreczen, P. K. E.) **Térelőny verseny:** 1. *Petkovits* Gyula (Arad), 2. *Greiner* Frigyes (Budapest), 3. *Gömör* György (Arad, Meteor). **Többülésű gépek versenye:** 4. *Krebsz*—*Püspöky* (Arad—Budapest), 2. *Petkovits*—*Gömör* (Arad—Arad.) **Vigasz-verseny:** 1. *Hegyi* Artur (Debreczen), 2. *Gömör* György (Arad), 2. *Barna* Géza (Nagyvárad.)

+ **Az Arad-Hegyvidéki Turista-Egyesület választmánya szerdán, f. hó 3-án este 6 órakor a Millenium sörcsarnok külön helyiségében ülést tart, melyre a választmány tagjai ez uton tisztelettel meghivatnak. Tárgysorozat:** 1. Főitkár havi jelentése. 2. Pénztárnok havi jelentése. 3. Uj tagok felvétele. 4. *Lejtényi* Sándor indítvány a tél folyamán tartandó összejeveletek tárgyában. 5. Egyéb indítványok. *Az A. H. T. E. elnöksége.*

## TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Okirathamisító díjnak.** Csak nemrégiben ítélte el a budapesti büntető bíróság kilenczven rendbeli család vétsége miatt havi fogházra *Sterk* Nándor volt államvasuti díjnosok, aki egész sereg embert csapott be oly módon, hogy olcsó villamosjegyek megszerzésére pénzt kért tőlük. Ma egy másik ügyét tárgyalta a büntető törvényszék *Bakonyi* bíró elnöksége alatt. Ez év nyarán *Sterk* egy 72 koronás kötelezvényt álitott ki s nyújtott be a vasutasok segélyszövetkezetéhez. A kötelezvényre két államvasuti hivatalnok nevét írta — ezek tudta és beleegyezése nélkül — kezesekül. A kölcsönt *Sterk* meg is kapta, de elkölteni már nem volt ideje, mert kezesei feljelentésére letartóztatták. Magánokirathamisítás büntetével vádolva állott ma a törvényszék előtt. Bűnét beismerte, s azzal védekezett, hogy nagy nyomora készítette rá. A törvényszék *Liámessy* dr. alügyész vád- és *Gonda* Demeter védbeszéd után okirathamisítás vétségéért 3 havi fogházra ítélte. Miután a kiszabott büntetésbe megnyugodott a vádlott és az ügyész, ez utóbbinak indítványára a törvényszék nyomban összibüntetést szabott ki reá. Ez az összibüntetés 8 hónapi 3 heti börtön.

§ **Liptói állapotok.** A *Kaffka* miniszteri oszt. tanácsos által megtartott vizsgálatból kifolyólag *Palugyay* Gyula Liptó megye alispánja sértőleg nyilatkozott *Vitalis* Péter liptói főügyészről, miért is *Vitalis*, *Palugyay* alispán ellen a liptószent-miklósi járásbírósnál rágalmazásért pört indított. Mint tanuk megidéztettek *Kürthy* főispán, *Kaffka* L. oszt. tanácsos, *Szontagh* miniszteri titkár és mások. A hosszúra nyúlt pörökösnek tegnapi lett vége. *Palugyay* Gyula felfüggesztett alispánt becsületsértésért 25 koronának és a felmerült költségeknek, 258 koronának megfizetésére ítélte a liptószent-miklósi járásbíró, egyben elrendelte, hogy az ítélet a *Liptói* című lapban közzététesse.



NAPIREND.

Október 2. Kedd. Róm. kath. naptár: Leodegár püspök. — Protestáns naptár: Leodegár püspök. — Görögkeleti naptár (szeptember 19.): Trofim vértanú. — A nap kel 5 óra 45 perckor, nyugszik 5 óra 20 perckor. — A hold kel 1 óra 38 perckor, nyugszik 11 óra 11 perckor. Időjárás. Legnyomás reggel 7 órakor 765.0 milliméter, délután 2 órakor 764.1 milliméter. — Hőmérsék reggel 7 órakor C° + 18.0, délután 2 órakor C° + 27.2. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor D. 3, délután 2 órakor DN. 3. — Felhőzet reggel 7 órakor többnyire derült, délután 2 órakor többnyire derült. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 milliméter. Időjelzés. A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Derült, száraz, meleg. Szabadságharosi emléktárgyak országos múzeuma (színház-épület, 1-ső emelet) nyitva van mindennap délelőtt 8 óráig, délután 6 óráig. Befejezés: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér. Kölcsey-könyvtár. Nyitva van vasár- és ünnepnapokat kivéve, mindennap 11 1/2-12 1/2 óráig. Heiység: Erekllye-múzeum helyisége melletti ülésterem. Október 6. A vértanúk emlékezete. Október 7. A székvárvári öngyógyító egyesület mint szövetkezett közgyűlése délután 3 órakor. — A gyoroki öngyógyító egyesület táncszünetje. — A filharmonia-egyesület közgyűlése délután 3 órakor. Október 9. Jegyzőválasztás Nagy-Pélen.

KÜLÖNFÉLÉK.

Ötletek.

A humor a poézis gyermeke, aki mosolyogva játszik az anyja könyveivel, amelyeket ez az ismeretlen apa után sir. \* Sok író van, aki csak akkor tud írni, ha füstöl. Sokan csak az utóbbit tudják. \* Komoly dolgokban is mindig a maga oldalán lássa az ember — a nevetőket. \* A színészek a kedvező kritikát többnyire készpénznek veszik. Többnyire annak adják is. \* A pirulás az ártatlanság névjegye és utlevele. \* Hogyan gyógyulnak meg beteg kormányok? Ha nem vesznek be semmit. \* Ha az ember a pénzt kölcsönzi: jó — ha visszakéri, rossz barát. Az ember sohse legyen tehát jó barát, hogy rossz ne legyen. \* A filozofia nem kenyérpálya. De a kenyérpálya az egyetlen filozofia. \* Gyűlöld a szegénységet és — támogasd. \* A césarismus olyan mint a kandalló. Csak egy oldalon melegít.

□ Meddig élnek a királyok? Igen érdekes kis könyvet fedezett föl a párisi Le Journal. A könyv címe: Huszonnégy uralkodó jövője, megjelent 1885-ben Dentu párisi kiadónál. A könyv előre megjósolja, hogy meddig fognak élni az európai uralkodók. Umberto királyról a következő sorokat írta: „Umberto ötvenhat éves korában 1900-ban fog meghalni, a május 29-ike és július 29-ike közé eső időszakban.“ — Hogy mennyire bevált a jóslás, bizonyítja az az egyszerű tény, hogy Umberto királyt július 29-ikén gyilkolták meg. A könyv még a következő jóslást is tartalmazza: „Lipót belga király 1907. márczius 5-én fog meghalni.“ A leghosszabb életet a mi királyunknak jóslja a könyv, amely szerint királyunk nyolczvan-egy éves kort ér meg, s 1911 február 24-én költözik az élők sorából.

KOZGAZDASAG ES KÖZLEKEDES.

— A tőzsdéről. A tőzsdéken nagy és veszélyes kihatású betegség tünete mutatkozik, erős és magas fokú láz fogja el azokat és feltartóztatlanul emésztik fel a kurzus veszteségei az évek óta felhalmozott és összegyűjtött vagyont. A betegség székhelye Berlin; ennek piacán a nagyok és kicsinyek bizalma egyaránt megren-

düll, és az értékpapírosok tulajdonosai tömegeesen rohannak az egyedüli kijáró felé, mely előttük nyitva maradt. Ebben az állapotban, a bátortalanság nagy mérvében, a legkisebb alkalom is elég arra, hogy a pánik növekedjék, és bizony ebben a kétségbeesítő helyzetben nagyon sok szomorú alkalom kínálkozik.

A Kinából érkező változó hírek, az ipar-kerületekből jövő egymással ellentétes bullettinek, az amerikai jelentések, a legkedvezőtlenebb felfogásoknak adnak tért és mindez azt okozza, hogy a tőzsdén az izgatottság folyton nő és terjed.

Különösen Berlinben mutatkozik ez a jelenség, ahol ma rettenetes rossz napja volt a tőzsdének. Az értékek ma feltűnő nagy ársüllyedésben szenvedtek és csak akkor szünt meg, amikor a legtehetősebb fináncziális erők az ugynevezett közvetítő vásárlásokba bocsájtkoztak. A német tőzsdén mutatkozó árvisszaesések a mi küiönben is gyenge piacainkat érzékenyen befolyásolták; Bécsben és Budapesten teljesen hiányzott az ellentállási képesség és ennek tulajdonítható, hogy minden belső indokok nélkül a spekuláció-értékek erősen hanyatlottak.

Az osztrák hitelrészvények 639.50-re süllyedtek, oly alacsony fokra tehát, minőn évek hosszú sora óta nem voltak; a magyar hitelrészvények 658-ra estek, ez pedig elég szomorú képét adja a mai helyzetnek. A többi értékpapirokban ilyen átváltozás nem igen mutatkozott ennek pedig csak az az egyszerű magyarázata, hogy nem is kísérelték meg azok eladását.

A budapesti terménytőzsdén is szokatlan a hangulat. Távirati értesülésünk szerint a terménytőzsdén ma kezdődtek meg a felmondások az őszi határidőre. Ma 224 ezer métermázsa búzát mondtak fel; ez oly nagy mennyiség, minő rég idő óta a tőzsdén elő nem fordult. Mindazonáltal a lebonyolítás a legnagyobb rendben folyt le, anélkül, hogy az arra nézve valami befolyás mutatkozott volna.

— Diófacsometék beszerzése az aradi és csanádi egyesült vasutaknál. Az aradi és csanádi egyesült vasutak az alábbi beadványt intézték Arad, Csanád és Hunyadvármegyék alispánjaihoz, amelyet közérdekű jellegénél fogva egész terjedelmében közlünk;

„Mint mult év végén kelt tiszteletteljes megkeresésünkben felkértük a tekintetes alispáni hivatalt, hogy a Zöldes községben létesített diófatelepünkben eladásra kerülő — ez évben közel 50.000 drb. szép, magas növésű 4 éves — diófacsometék vételét érdekelt községeink úgy, mint a megyebeli birtokosoknak és különösen a szegényebb földművelő népnek figyelmébe ajánlja, ugy ez évben is újból és idejekorán felkérjük, sziveskedjék hathatós befolyásával odahatni, miszerint ezen cseteték vétele a községek részéről úgy, mint az egyesek részéről fokozottabban megtörténjék.

Nem akarunk ismétlésekbe bocsátkozni, de annyit mégis fel kell említenünk, hogy a diófak ültetése az első beszerzési költségek után ugyszólván semmi költséggel nem jár, a bekövetkező dió-gyümölcsstermés pedig azt haszonhajtó tőkebefektetéssé teszi.

Nem akarunk az ilyenformán elérhető közgazdasági előnyökre sem hivatkozni, oly kézen fekvő dolog ez, hogy külön hangsúlyozni feleslegesnek tartjuk s hogy mégis a tek. Alispáni hivatalhoz fordulunk, annak oka ugyanaz, amit mult évben is felemlítettünk, t. i. sokan mintegy várják a t. hivatal ajánlatát.

Mi nem saját érdekünkben kérjük a támogatást, nem is saját érdekünkben létesítettük diófatelepünket, de kérjük a támogatást azok érdekében, amelyek ily fak ültetése által már a közel jövőben értékes befektetést nyerhetnek.

Mi nem is nyereszkedünk fáinkkal, azokért tisztán és egyedül csak valóságos kiadásainkat számítjuk fel, a legkisebb nyereség nélkül. Ez árak a következők: 100 drbnál kisebb megrendelésnél darabonként 24 fillér, 100 drbnál na-

gyobb megrendelésnél darabonként 20 fillér a csomagolási költségeket is beleértve.

Legkisebb megrendelés 30 drb. Az árak loco Gurahoncz állomás értetnek, de már 100 drb megrendelésnél a saját vonalainkra eső szállítási díjak 50 %-át is mi viseljük. Községeknek, ha megrendéseik a 100 drbot elérik, a megrendelt mennyiség további 10%-a, külön teljesen ingyen, ráadásnak adatik. Midőn újból felkérjük, hogy ezen ajánlatunkat szives partólással az érdekelteknek — községeknek s egyeseknek — tudomására hozni sziveskedjék, azon reményünket fejezzük ki, miszerint az általunk ez irányban tanusított áldozatkészség megfelelő elismerésben is fog részesülni.

Ugyanezen beadványt a nevezett vasutak másolatban az említett 3 megye gazdasági egyesületeinek is megküldötte a következő sorok kíséretében: — vármegye alispáni hivatalához intézett átiratunk másolatát szives tudomásvéveget van szerencsénk tisztelettel átteni. Mi Zöldes községben a diófa csetete telepet tisztán és egyedül vasutunk vidékeinek kulturálás és közgazdasági érdekéből létesítettük, lehetővé akarván tenni, hogy a diófacsometéket előállítási áron megkaphassák, tehát a nyereszkes kizárásával és megvalósítani az ideális célt, hogy nagyon csekély befektetéssel pár év alatt haszonhajtó beruházás legyen létesíthető.

Ehhez kommentár nem szükséges s mi csak kötelességet vélünk teljesíteni, mikor a nevezett vasutak ez önzetlen cselekményére a legszeleesebb körök figyelmét felhívjuk.

— Az aradi közuti vaspálya és téglagyár részvénytársaság forgalmi kimutatasa 1900. szept. 16-tól 30-ig. Személyszállítás 1900. szept. 16-tól 30-ig 24228 személy, bevétel 4723 korona 20 fillér, 1899. szept. 16-tól 30-ig 23166 személy, bevétel 4576 korona — fillér, 1900. jan. 1-től szept. 30-ig 387809 személy, bevétel 74580 korona 90 fillér, 1899. jan. 1-től szept. 30-ig 396212 személy, bevétel 76115 korona 70 fillér. Teherszállítás 1900. szept. 16-tól 30-ig 2043540 klg., bevétel 2024 korona 94 fillér, 1899. szept. 16-tól 30-ig 1861760 klg., bevétel 1947 korona 24 fillér, 1900. január 1-től szept. 30-ig 20715990 kilogramm, bevétel 22339 korona 02 fillér, 1899. január 1-től szept. 30-ig 26220300 klg., bevétel 26540 kor. — fillér.

Budapesti árú- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 1.

Déltőzsde, Buzakinaiat kielégítő, vételkedv mésekelt. Nyugodt irányzat mellett 20,000 métermázsa került forgalomba 2 1/2-5 fillérig olcsóbb árakon. Egyéb gabonamé változatlan. Zab drágább. Időjárás szép.

Zárul 12 órakor:

Table with 2 columns: Item and Price. Includes Buza októberre, Buza 1901. áprilisra, Rozs októberre, Rozs 1901. áprilisra, Zab októberre, Zab 1901. áprilisra, Tengeri októberre, Tengeri 1901. májusra.

Zárul 4 órakor:

Table with 2 columns: Item and Price. Includes Buza októberre, Buza 1901. áprilisra, Rozs októberre, Rozs 1901. áprilisra, Zab októberre, Zab 1901. áprilisra, Tengeri októberre, Tengeri 1901. májusra.

Zárul 4 órakor: korona

Table with 2 columns: Item and Price. Includes Osztrák hitelrészvény, Magyar hitelrészvény, Leszámitolóbank részvény, Rima-Murányi vasmű részvény, Osztrák-magyar államvasuti részvény, Közuti vasut, Városi villamos vasut részvény.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti árú- és értéktőzsdén.

Budapest, 1900. október 1.

Table with 2 columns: Item and Price. Includes Magyar aranyjárdék 4%, Magyar koronajárdék 4%, Magyar arany 4 1/2%, Magyar ezüst 4 1/2%, Magyar keleti vasut, Magyar földtehermentesítési kötvény, Magyar italmegváltási kötvény.

Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény . . .	92.50
Magyar nyeregyorsországi kölcsön . . . . .	163.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön . . . . .	142.—
Osztrák papírjárdék . . . . .	96.50
Osztrák járadék ezüst . . . . .	96.45
Osztrák járadék arany . . . . .	96.85
Koronajárdék . . . . .	97.15
1860-iki államsorsjegyek . . . . .	132.—
Osztrák-magyar bankrészvény . . . . .	1705.—
Magyar hitelbank részvény . . . . .	658.—
Osztrák hitelinstitút részvény . . . . .	643.50
Osztrák-magyar államvasút . . . . .	656.50
20 frankos arany (Napoleonkor) . . . . .	19.32
Német birodalmi márka . . . . .	118.30
London . . . . .	242.10
Páris . . . . .	96.30

# CSARNOK.

## Az alligátor.

(Jacksonvillei történet.)

Írta: **Virtor Ferencz.**

### I.

Azzal mindannyian tisztában voltunk, hogy a Wilson leányt a Road doktor feleségül fogja venni. Január huszadika óta, amikor a csónak velük a szápa-foknál felborult s a doktor a szép bostoni hölgyet egy korálzátonyra segítette, a honnan csak öt órával később szállította haza őket a keresésükre indult társaság benzin-yachtja, — azóta minden este kettesben sétáltak a paradicsombokrok közt. Hogy mit mondott a doktor e leánynak ott a zátonyon azon öt óra alatt? — az természetesen soh'sem tudódott ki; esti sétáikban azonban néha egész a magnólia-forsorig is elmerészkedtek, a mit pedig csak legszórakozottabb állapotban tehet meg az ember, különösen alkonyat után. (A magnóliák körül t. i. már kóbor vad csatangol éjjelente.)

— Ezek már bevonták a vásznat, szokta mondani a tengerész műveltséggel bíró Mister Cat; — most pedig félgőzzel a házasság dockjauak tartanak.

Abban az időben különben — mintegy két héten át — valamennyien szerelmesek voltunk valamelyikünkbe. A Wilsonné — a „menyaszony” anyja — a kövér Watson, a new-yorki tőzsért boldogította mosolyával; a két Steevens leány állandóan és csak a két richmondival teniszezett; — sőt még a szobaleány is láthatólag jegyet váltott a mulatt inassal.

Pedig Watson minden inkább volt, cssk szép és daliás nem; a két richmondi kétségbeéjtően ostoba; — a mulatt inas meg éppen határozottan rut.

Hanem volt valami abban a levegőben; aztán meg idegenben voltunk.

Az asszonyok pedig ösztönszerűleg érezték, hogy egyikünk sem kompromittálhatja őket, mert rokonaik és barátaik háromezer mérföldnyire voltak a mi fapalotánktól . . .

A mi fapalotánk — két hatalmas kaucsukfa között — a domboldalon állott, honnan az atlantira nyílt a kilátás. S ez volt a legdiszesebb épület az egész villasorban. Maga a város — a szerencsen lakosság szennyes Jacksonvilleje — csak mintegy két mérföldnyire tőlünk, messze tul a St. John's Rivel torkolata felett a paraa-rie határszélén feküdt; mint'a mi köze sem lenne ahhoz a civilizációhoz, mely északról a birodalmába tolokodott.

(Ezt a civilizációt különben nen bálnák szerencsen testvéreink, mert így volt a hova lopni járhattak csöndes, illatos éjszakán.)

Házunk homlokzatán a hotel Windsor czég névsora pompázott. — Mintegy tizen voltunk benne a l: koi: tiz irányból ide szakadt idegenek, kiket a közös asztal testvérekké tett.

Narancsvirágos tavasz volt akkor, — floridai tavasz: február.

Mintha most is látnám, a mint a fényes éjszakákon künn ültünk a terraszkaroszékeiben, hallgatva a csöndet, a melybe olykor egy-egy messzi rikoltás, valami távoli hangja a prairie vadjainak, beleordítá lelkét a zajtalan éjszakába, valahonnan a cukornádasok mögül. — Az asszonyok ilyenkor mindig összebuzadtak kissé; mi férfiak pedig kikaczagtuk őket.

A Road doktor pedig mégsem vette feleségül a Wilson leányt, hanem északra utazott, haza. Es soh'sem jött többé vissza Floridába. Hogy miért? — ez éppen a történet.

### II.

A jacksonvillei suhancok egy délután négy láb hosszú élő alligátort fogtak s azt a Windsorba hozták eladás céljából.

Természetesen valamennyiünk szerette volna az állatot megszerezni. A suhancok mindösze is csak öt dollárra tartották.

— Adok érte hatot, szólt most a tőzsér, miközben kövér arca diadalmasan Wilsonné felé fordult.

A Wilson leány hallgatagon a doktorra nézett, a ki öt tökéletesen megértette

— Hetet adok én, kiáltotta a doktor. Erre aztán megindult a licitáció.

Bolond dolog volt az egy buta alligátorral annyit vészödni, hanem ebben a küzdelemben más volt a tényező. Mi — a nézők — pedig titokban kaczagtunk, hogy a fősvény Road „beugrott.”

— Tiz dollár.

— Tizenöt . . . husz . . . huszonkettő!

Az állat pedig összekötött lábával, felpezekelt szájjal, szinte büszkén lihegett nagy becse tudatában, a kör központján.

— Harmincz dollár! Kiáltotta végül a tőzsér s arczán látszott, hogy tiz annyira is kész.

A doktor elhalgatott, zsebkendőjét vette elő és homlokát törölte, közbe azt hajtogatva, hogy ostobaság egy ily buta állatért annyi pénzt az ablakon kidobni, mikor öt dolláért is kapható volna, sőt semmiért is: ha t. i. fognak egyet a füzesek közt, a hol sok is van, nem csak egy. — „Negyven dollár!” kiáltotta aztán.

A tőzsér azonban ötvenet kínált s az alligátor az ő tulajdonába ment át.

A Wilson leány nagyon szégyenlette magát. A tőzsér ellenben az este csókot kapott egy aloe bokor mögött, mint az egyik richmondi becsületszóval látott.

Az alligátor pedig — összekötött lábakkal és felpezekelt szájjal két napig a teraszon feküdt s mivel senki sem merete helyzetében megbolygatni, két nap után éhen veszett, azóta pedig bizonyára szivartárczákká változott.

A legérdekesebb azonban az volt, a mint a suhancok vadászatukat előadták. A legegyszerűbb dolgok egyike. Ketten, botokkal felfegyverkezve, zajt csapnak a nádasban, hogy az alvó állat felébredjen.

A harmadik a víz partján áll: kezében egy kétarasznyi hosszú, kihegyezett kemény fával.

Ha az állat végre előtör, a két első suhanc megiramodik; a harmadik ellenben leguggul és vár, s mikor az alligátor hozzá ér, a függélyesen tartott peczket a tátott szájüregbe dőfi. Tiz esetben kétszer biztos-e mód; suhanc azonban elég van Jacksonvilleen, hogy megmaradjon belőlük.

Es este egy rózsabokor mögött így szólt egy szalagos kalap egy széles karimájú fehér szalmakalaphoz:

Maga gyáva barátom; sohasem hittem volna, hogy ennyire gyáva. Ötven dollártól visszariadni!

— De édesem, hiszen . . .

— Semmi mentség! Szégyelje magát.

A nagy karimájú szalmakalap a szalagok közé akart tolokodni, ezt azonban egy selyem keztyüs kéz élénk tiltakozással lehetetlenné tette.

(Vége következik.)

## IDEGENEK ARADON.

— Október 1. —

Fehér Kereszt szálloda. Weisz Alfréd utazó Budapest. — Rubiner Rezső utazó Bécs. — Falk Ottó utazó Berlin. — Dr. Flöskó Márton ügyvéd Budapest. — Londich Sándor utazó Budapest. — Kolman Richard utazó Bécs. — Perger Henrik utazó Bécs. — Opetz Ferencz utazó Berlin. — Dawingol M. utazó Budapest. — Király Károly ellenőr Budapest. — Steiner Jakab kereskedő Nagyvárad. — Bereky Gyula főfelügyelő Budapest. — Sbiege Lajos Gyáros Berlin. — Soler Isván utazó Budapest. — Stern C. G. utazó Bécs. — Weisz Lajos utazó Bécs. — Vollrath Emánuel utazó Bécs. — Scheider Alfréd utazó Bécs. — Ganz Oszkár utazó Bécs. — Bré Villi utazó Bécs. — Schweiger Henrik birtokos N.-Halmagy. — Cuder János kereskedő Brád. — Rehak József kereskedő Budapest.

Központi Szálloda. Glac Antal földbirtokos Nagyvárad. — Keresztes Lajos jegyző Barakony. — Deuschländer Frigyes utazó Bécs. — Falb Adolf kereskedő Győr. — Spitz Vilmos utazó Budapest. Zevulinger Adolf utazó Budapest. — Schidlaz Mór utazó Bécs. — Oehler Félix utazó Paris. — Krotosyner Károly utazó Bécs.

Vass Szálloda. Br. Vázmer Antal birt. Simánd. Faubl József utazó Bécs. — Vecsey Bálint kárbecslő Budapest. — Kullman Károly utazó Bécs. — Singer Mór utazó Budapest. — Glück József borkereskedő Budapest. — Telegdi Armin utazó Budapest. — Singer Viktor utazó Budapest. — Pollák Lajos utazó Bécs. — Fonta N. utazó Bécs. — Katz Lajos utazó Bécs. — Benedek József utazó Bécs. — Lefkovic Mór utazó Budapest. — Roth Lajos utazó Budapest. — Roth Heinrich utazó Bécs. — Mialeseu Pál esperes Komlós. — Gerasim Szirb esperes Bélincz. — Isztin segédjegyző Seprős. — Kádár János közgyám Halmagy. — Brotman József utazó Budapest. — Marosy Béla utazó Zombor. — Molnar György birtokos Kunágota. — Fay Sándor utazó Budapest. — Petrovits Arzen ügyvéd Nagylak. — Singer Viktor utazó Budapest.

## Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1900. évi május hó 1-től.)

ARADRÓL	ARADRA
<b>Budapest felé indul:</b>	<b>Budapest felől érkezik:</b>
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. u. 3.56	Személyvonat d. u. 3.55
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 8.49
<b>Erdély felé:</b>	<b>Erdély felől:</b>
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. e. 10.50
Soborsinig délután 2.04	Radnáról délután 2.36
Személyvonat d. u. 4.30	Gyorsvonat délután 4.06
Radnág este 6.35	Személyvonat este 8.57
Gyorsvonat este 7.18	Gyorsvonat délelőtt 8.08
<b>Temesvár felé:</b>	<b>Temesvár felől:</b>
Személyvonat reggel 6.20	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.55
<b>Szeged felé:</b>	<b>Szeged felől:</b>
Vegyesvonat reggel 6.45	Személyvonat reggel 8.53
Személyvonat d. u. 4.25	Vegyesvonat este 6.50
<b>Brád felé:</b>	<b>Brád felől:</b>
Személyvonat reggel 6.25	Borossebaról szv. r. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Borossebesig szv. du. 5.20	Személyvonat este 11.—

## Városi színház.

Bérlet 4. sz.

Páros.

Kedden, 1900. évi október hó 2-án

### A cifra nyomorúság.

Színmű 4 felvonásban. Írta: Csiky Gergely.

#### SZEMÉLYEK:

Bálnay . . . .	Bács Károly.	Poprádi Endre László Gy.
Bella, huga . .	Harmath J.	Tarczali Jenő Palágyi I.
Sodró Antal . .	Mezei Péter.	Murok Márton Czako V.
Zsófi, neje . .	Bácsné.	Zegernyei . . . Tolnaié.
Eszter . . . .	Angyal Ilka.	Mezesné . . . . Turchányi O.
Csoma Bálint .	Fenyéri Mór.	Tóbiás . . . . . Solyom L.
Mádi Simon . .	Rubos A.	Pinczer . . . . . Szadai F.

Közdete 7 órakor.

## NYILTTÉR.\*

Van szerencsém a tisztelt szülők tudomására hozni, hogy mint az előző évben, ez idén is megkezdem a

# táncztanítást,

melyre a beiratások megkezdődtek.

Igen óhajtanám, ha a Deák colonon kívül többek által említett kereskedő colon is léte-sülhetne, melyre szintén felkérem a n. é. kö-zönséget a jelentkezésre

Tisztelettel:

**BUDAY IDA,**  
táncztanító.

2178

Lakás: Teleky-utca 5. Kéretik csegetni.

Külön játék és diszmiáru osztály 7. 15 kros szabott árakkal.

Uton-utfélen azt mondják,

hogy:

# NEM BOLDOG A MAGYAR!

Már hogyné volna boldog, mikor oly olcsón vásárolhat, mint a

színházi

## versenybazárban,

melynek párja egész Magyarországon nincsen!

Bőr pénzerszények	7 krtól,	Szines férfi ingek redős	
Iskola táskák	15 krtól,	mellé	93 krtól,
Könyvtartó szíjjak	15 krtól,	Férfi harisnyák párja	8 krtól,
Zsebkések	10 krtól,	Férfi harisnyák kötött p.	14 krtól,
Ruha és hajkefék	15 krtól,	Férfi trico alsó ingek	55 krtól,
Csont evőeszköz párja	15 krtól,	" " nadrág	50 krtól,
Tiszta acél evőeszköz p.	30 krtól,	" vászon nadrág	49 krtól,
Bőr dohánytárca	19 krtól,	Női ingek és fűzők	49 krtól,
Gummi nadrágtartók	15 krtól,	Női harisnyák	12 krtól,
Konty- és oldal-fésűk	5 krtól,	Női keztük	15 krtól,
Hajcsattok és hajtuk	3 krtól,	Női fehér gallérok	12 krtól,
Bontó és sürü-fésűk	15 krtól,	Női fehér kezélok	15 krtól,
Kepes albumok 100 lap.	40 krtól,	<b>Moare selyem-öv minden</b>	
Piaczi vásár táskák		szinben	35 krtól,
patent amerikai bőrb.	15 krtól,	Női bőr-övek	30 krtól,
Legujabb óra szerkezetű		Női trico alsó-ingek	40 krtól,
felhúzó játékok	40 krtól,	Női mosó (voál) kötők	21 krtól,
4 soros gallér drbja	11 kr.	Fél szines szélű zseb-	
4 soros kezélok párja	19 kr.	kendő tczta	55 krtól,
Férfi ingek sima mellé	85 krtól,	Gyermek téli trico	30 krtól,
" redős mellé	87 krtól,	Gyermek harisnyák	7 krtól,

Külön játék és diszmiáru osztály 7 és 15 kros árakkal, óriási választékban. Es sok ezer elő nem sorolt tárgy: alkalmi ajándékok, tolelt cikkek, dessert servicek, mocca garnitúrák, liquer servicek gyertyatartók, kézi kosarak, sétatok, fényképállványok, fogkefék, mosdószappanok, fali díszlámpák, butor és szőnyegporlok, kézi, fali és japán legyezők, inggombok, stb. óriási választékban kaphatók

a színházi versenybazárban

2507

a vértanu szoborral szemben.

Külön játék és diszmiáru osztály 7. 15 kros szabott árakkal.

## Feladási hirdetmény.

A sztanácsfalvai kinestári bir-tokhoz tartozó A üzemosztály IV. tag 48., 49., 51., 53., 54. és 55. számú osztagaiból képezett 606.729 k. hold kiterjedésű vágásterület fatömege 1904. évi szeptember hó 30-áig terjedő kihasználási kötelezettséggel folyó évi október hó 15-én fog 15.000 (Tizenötezer) korona kikiáltási ár mellett zárt írásbeli ajánlatok útján az aradi m. kir. jószágigazgatóságnál eladatni.

Vevő köteles a megvásárolt fát dönteni, a vágás területet a tuskókkal együtt gyökerestől kihasználni és irtás által szántásra teljesen alkalmas kitisztított állapotban átadni, viszont vevőnek szabadságában áll a vágásterületet legeltetésre és kapásnövények, valamint gabonafélék termelésére ingyen felhasználni a kihasználási időtartama alatt.

Az ajánlatok 2000 (Kettőezer) korona bánatpénzzel felszerelendők és folyó évi október hó 15-én déli 12 óráig az aradi m. kir. jószágigazgatóságnál benyújtandók, a hol a szerződés feltételei a hivatalos órákban megtekinthetők. Az ajánlatokban kiteendő számokkal és betűkkel a megajánlott ár és

az ajánlattevő azon nyilatkozata, hogy a szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

Későn benyújtott vagy kelőn fel nem szerelt ajánlatok valamint táviratok figyelembe nem fognak vétetni.

Budapest, 1900. szept. hó.

2773 M. kir. földmivelésügyi miniszter.

71103—1/4

## Hirdetmény.

a folyó 1900. évben megtartandó erdő- és vadőri szakvizsgák ügyében.

Az erdő- és vadőri szakvizsgák folyó évi október 22-én és az erre következő napokon Budapesten, Pozsonyban, Besztercebányán, Miskolcson, Kassán, M. Szigeten, Debreczenben, Kolozsváron, Székely-Udvárhelyen, Brassóban, Nagyszebenben, Temesváron, Zomborban, Pécsen és Szombathelyen, a vadőri vizsgák pedig az erdő- és vadőri szakvizsgákkal kapcsolatosan Budapesten, Pozsonyban, Szombathelyen és Kolozsváron a vármegye székhelyében délelőtt 9 órakor fognak megkezdetni és folytatólag megtartatni.

Felhivatnak mindazok, akik az erdő- és vadőri szakvizsgát vagy a vadőri vizsgát letenni szándékoznak, hogy hiteles bizonyítványokkal felszerelt folyamódványaik a vizsgák székhelyére nézve illetékes hivatásos felügyelőhöz folyó évi október 10-ig nyújtsák be.

Budapest, 1900. szeptember 5-én

M. kir. Földmivelésügyi Minister.

MAGYAR GYÁRTMÁNY!

HAZAI IPAR!

# Meer Mór és Fia-féle

## Amerikai szoba padló-lakk,

mely rögtön szárad, szagtalan és mosható, kapható világos sárga és mahagoni barna szép színekben, 1 kiló tiszta súlyt tartalmazó üvegekbe 1 üveg ára 1 frt. — Ezen

## Amerikai padló-lakkunk

szép fény, kiváló tartósság, valamint moshatóság tekintetében felülmúlja az összes eddig létező padló-lakkokat, amint legkésebben a sok elismert levél közül az alábbiak legjobban igazolnak:

T. Meer Mór és Fia uraknak.

T. Véber János helybeli cézértől vettem az önök által gyártott amerikai padló-lakkból, amely annyira felülmúlja az eddig általam használt különféle padló-lakkot, hogy el nem mulaszthatom önöknek legnagyobb megelégedésemet kifejezni.

Különösen örvendek, hogy magyar iparcikre mondhatok ily dicséretet, s ajánlom, hogy minden jó magyar honleány ezen laggal lagirozza padlóját.

Világos, 1900. március.

Br. Bohus Lajosné.

Tek. Meer Mór és Fia uraknak Aradon.

Sarajevo, 31/III. 1900.

Mult év decemberben küldött festékekkel nagyon meg vagyunk elégedve és kérjük e sorok vétele után ujonnan 50 üveggel küldeni — és nem fogjuk elmulasztani b. cézégét ajánlani.

Tisztelettel Pattermann és Weiss, Sarajevo.

A Meer Mór és Fia-féle Amerikai szobapadló-lakk el van már terjedve az egész hazában és kedvelt már a külföldön is, ami legnagyobb bizonyítéka gyártmányunk kitünő minőségének.

Főraktár és szétküldés:

## Meer Mór és Fia festék-kereskedésében,

Andrássy-tér 4. szám. (Nádor-szálloda.)

2706

Kapható helyben: Daimel Lajos, Kárátsonyi Antal és Ring Zsigmond urak fűszerüzletében. Vidéken. Borosjenőn: Strausz Ignác, Kiszjenőn: Messer Lipót, Megyesegyházán: Leipniker Mór és Társa. Pankotán: Pavlovits Konstantin, Világoson: Weber János, Zilah: Bikfalvy Ferencz, Nagyvárad: Berkes Bertalan, Nagy-Halmagy: Mencer J. és fia, Vingán: Bánfi Béla, Gurahoncz: Schwartz Sámuel kereskedő uraknál.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. Csomagolás nem számítatik.

# KASSOWITZ FÜLÖP

férfi-, fiu- és  
gyermek-ruha  
raktára

ARADON, Andrásy-tér 9., a Minorita-templommal szemben.

Mérték utáni megrendelések pontosan és izlésesen eszközöltetnek.

## Ékszer-tárgyak

ezüst evőeszközök és valódi schweiczi órák alkalmi vételek által a legjutányosabb árban kaphatók.

Ugyanitt arany, ezüstműek és

**ZALOGJEGYEK**

legmagasabb árban megvételnek

**DEUTSCH IZIDOR**

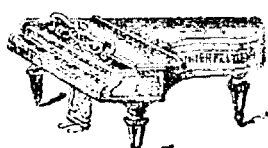
órák, ékszerész Templom-utca, Minorita-palota

## KRISPIN JÓZSEF

hangszertermében

Aradon, Deák Ferencz-utca 28. sz. a. levő

(saját házában.)



A gazdag készletben levő új és átjátszott zongorák és harmoniumok eladás és bérbeadásra a legjutányosabb árban rendelkezésre állanak a n. é. közönségnek.

Zongora hangolások és javítások jutányos ár mellett.

Ugyanott minden más hangszerek u. m. hegedűk és hangszerkehez szükséges kellekek, egyes alkatrészek nagy választékban kaphatók.

Az összes bel- és külföldi zeneirodalmi újdonságok mindig készletben vannak s minden legújabb zenemű hangjegyei kaphatók.

Harminczezer kötetből álló szépirodalmi kölcsönkönyvtár, magyar, német és francia munkákból havonként 80 krajczár, kötetenként 50 krajczár olvasási díj mellett.

Üzletemet a nagyérdemű közönség szives pártfogásába ajánlva, biztosítom lelkiismeretes, pontos kiszolgálásról. 2723

**Krispin József,** ARAD, Deák Ferencz-utca 28. szám alatt.

A női szépség emelésére, tökéletesítésére s fenntartására a legkínáltabb, teljesen ártalmatlan, vegy-tiszta és zsírmentes készítmény a...

## Margit-Créme.

Rövid idő alatt szüntet szeptor, májfoltot, pattanást, bőrkátt (mitesser) és minden más bőrbajot. Kisimítja a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is üdéből arcaszínt kölcsönöz.

**Hamisításoktól óvakodjunk.** Vannak értéktelen utánzatok és hamisítások, melyek a lehetőségig hasonló alakban, kiállításban és árban kerülnek forgalomba, sőt a használati utasítás és hirdetési szöveg is az enyémnek másolata. Az ilyen utánzatoktól tessék óvakodni és csakis oly készítményeket elfogadni, melyek czimeres védjeggyel vannak lezárva. — Készítményeim a nméltóság m. kir. kereskedelmi miniszterium által 4960. sz., valamint az osztrák kereskedelmi miniszterium által 41.104. sz. védjeggyel láttattak el. Legklválóbb orvos tekintélyek által ajánlatnak. Felioséget csakis az én általam forgalomba hozott készítményekért vállalok.

**A Margit Crème,** miként az országos m. kir. chemial intézet és központi vegy-kísérleti állomás vizsgálatai bizonyítják, higgyant, ólmot nem tartalmaz, tehát egy teljesen ártalmatlan vegykészítmény. — Ára 50 kr., nagy 1 frt. szappan 35 kr., puder 60 kr., arcvíz 50 kr., fogszappan 50 krajczár.

Óras tégelyek vissza nem vétetnek, sem meg nem töltetnek.

## Gutori Földes Kelemen

gyógyszertára és vegyészeti laboratoriuma Aradon.

Hamisításoktól óvakodjunk, csakis törvényes védjeggyel ellátott dobozok valódiak.

Kapható minden gyógyszerárban és illatszerkereskedésben.



2110—1900. tkvi sz.

### Árverési hirdetmény kivonata.

Az aradi kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhirre teszi, hogy a kir. adókinctár és Aradváros közönsége végrehajthatóknak, Kral József és neje Kovács Treszka végrehajtást szenvedő elleni 137 korona tökékövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén levő, Aradvárosban fekvő, az aradi 5593. sz. tjkvben A. + 2. sorszám alatt foglalt ingatlanságra az árverést 1440 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1900. évi október hó 13-ik napján d. u. 3 órakor ezen kir. tvszék 48. sz. iroda helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%o-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. törvényzikk 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Aradon, 1900. évi április hó 29-ik napján.

Az aradi kir. törvényszék, mint tkvi hatóság.

Zubor,

kir. tvszéki bíró.

2777

## GILLER RÓBERT

órák és ékszerész

ARAD, Szabadságtér és Simonyi-utca sarkán.

Órák és ékszerész javításra jótállás mellett. Látszerök nagy választék.

Továbbá van szerencsém a n. é. közönség tudtára adni, hogy a volt Első Aradi Művész-résztől az összes optikai szemüvegeket, orrcsüptetőket, barometereket stb. olcsó áron átvettem, s ez által azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy olcsó áron szolgálhatok optikailag precíz bált szemüvegeket.

Ócska aranyat magas áron megvesznek vagy becserelek. Tisztelettel 2752

**GILLER RÓBERT,** órák és ékszerész.

Egy tanuló felvételük.

A borosjenői kir. járásbírószágtól.

### Idézés bűnügyben.

Közsend elleni kihágás, illetve becsületsértéssel gyantott Jellinek János és neje B. P. 470. §-ában meghatározott következmények terhe mellett felhivatnak, hogy jelen idézés utolsó közzétételétől számított egy hónap alatt alulírott kir. járásbírószágnál kihallgatásuk végett jelentkezzenek, vagy tartozkodó helyüket jelentsék be. Borosjenőn, 1900. évi szeptember hó 6-án.

Fényes,

kir. albiró

2774